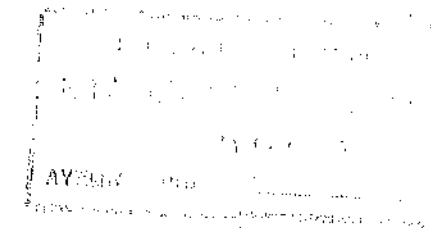

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. — ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΚΚΑΡΑΚΗ ΚΑΙ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
ΚΑΤΩΣ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ

1890

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΟΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Έσωτερικὸν δρ. 10. Έξωτερικὸν φρ. χρυσά 10.
Πᾶς συνδρομητὴς θεωρεῖται καὶ μέλος ἄρρωδον.

ΤΙΜΗ ΣΩΜΑΤΩΝ Α' ΚΑΙ Β' ΕΤΟΥΣ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Διὰ τοὺς συνδρομητάς
Σώμα α'. Έτος δρ. ἢ φρ. 5. Σώμα β'. Έτος δρ. ἢ φρ. 7
Διὰ τοὺς μὴ συνδρομητάς ἀνὰ δρ. 10.

Συνδρομητὰ ἔγχρῶνται εἰς τὸ κατῴκιον τοῦ
Συλλόγου ἐν συνοικίᾳ Πλάκας παρὰ τῇ Δημοτικῇ Σχο-
λῇ, ὁδῷ Φλέσσα, ἀριθ. 5, καὶ εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα
«Ανέστη Κωνσταντινίδου».

ΠΑΣΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΠΙΓΡΑΦΕΤΑΙ

Σύλλογον «Αναπλάσεως» Ἀθῆναις.
Collège «Anaplasis» Athènes.

Πᾶσα ὁμοίᾳ πρὸς τὸν Σύλλογον ἢ πρὸς τὸ ταμιεῖον
τοῦ «Αποστόλου Παύλου» ἢ πρὸς τὴν συνδρομὴν πρὸς τὸ
περιοδικὸν πέμπεται πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς «Αναπλά-
σεως» Δ. Μητροπολίτην Ἀθηνῶν κ. Γερμανὸν ἢ πρὸς
τὸν Ταμίαν τοῦ Συλλόγου κ. Γεώργιον Δ. Ματθόπου-
λον ἑμπορὸν.

Τὰ παραρτήματα χειρόγραφα δημοσιεύμενα καὶ μὴ
δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1890.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἐβλύων καὶ συντόλγων
τὰ ἔργα τῆς «Αναπλάσεως». — Ζήκου Ῥώση μελέτη
περὶ νεοπλατωνικοῦ πανθείσμου καὶ χριστιανικοῦ θεί-
σμου. — Έργογραφίαι Έταιρίαι. — Τὰ ἐκ τῆς Ι-
στορίας διδάγματα κατὰ Παύλιον (Ζ'), ἐκ Χ. Πα-
παμίχου. — Ἡ γλιτὴ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὴν ἐκ
τοῦ σταυροῦ ἀγωνίαν τοῦ Σωτῆρος, ἐκ Δ. Μαρίνου.
— Ἐἰς τὸν Έστιασμένον, ποιήμα ἐκ Κ. Διαλει-
σμά. — Ἡ Πύρρεια εἰς τὴν φθύν καὶ τοὺς νόμους
τῆς, ἐκ Ν. Γαλανοῦ. — Ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν
ἐβλύει μιμητάς. Ἐπιστολὴ Μ. Γ. Γαλανοῦ. — Θεο-
σκευτικὴ κίνησις. — Δογματὴ «Αναπλάσεως». — Δελ-
τίον βιβλιοθήκης. — Ἀλληλογραφία.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΕΥΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΡΕΧΩΝ

Τ Α Ε Ρ Τ Α Τ Η Σ Α Ν Α Π Λ Α Σ Ε Ω Σ

Κατωτέρω δημοσιεύμεν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ
μακαριωτάτου ἡμῶν πατρὸς καὶ πατριάρχου
Ἱεροσολύμων κ. Νικοδήμου, δι' ἧς, μετὰ τόσους
γεγραμμοὺς πρωτοερχοῦς τῶν πανταχοῦ ὀρθόδο-
ξων ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιῶν, εὐλογεῖ καὶ συντρέ-
χει τὸν Σύλλογον τῆς «Αναπλάσεως» καὶ τὰ
ἔργα αὐτοῦ. Τὰ ἀνὰ κῆν τὸ ἐκκλησιαστικὸν μέλη
τοῦ Συλλόγου μετὰ συγκινήσεως καὶ εὐγνωμο-
σύνης, δὲν ἀμφιβέβηται, θέλουσιν ἀποδεχθῆναι
μετὰ τοῦ προεδρείου καὶ τοῦ συμβουλίου τῆς
«Αναπλάσεως», τὰς εὐλογίας ταύτας καὶ τὴν
συνδρομήν, τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον ταῦτα προέρ-
χονται ἐκ τῆς ἱερᾶς κορυφῆς τῆς πρωτογενοῦς
ἐκκλησίας, ἐξ ἧς, ὡς ἀπὸ ἐστίας, τὸ φῶς τοῦ
εὐαγγελίου διεχύθη ἀνὰ τὴν ὑφήλιον πᾶσαν, καὶ
πρὸς ἡμᾶς, ὡς πρὸς μητέρα θυγατέρες, φιλοστόρ-
γως θέον καὶ ἀτενίζωσιν αἱ ἀνὰ τὴν οἰκουμένην

ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν τῆς αὐ-
τοῦ μακαριωτάτου, γεγραμμένην πρὸς τῆς γνώ-
σεως ἑπὶ ἡ προεδρεία τῆς «Αναπλάσεως» ἀνα-
τίθεται ἰσοβίως εἰς τὴν ἐκκρίσιον μητροπολίτην
Ἀθηνῶν, ἀπήντησεν ὁ σεβασμιώτατος πρόεδρος
τοῦ Συλλόγου κ. Γερμανὸς ἀνακρινὼν αὐτὸν τοῖς
ἄλλοις ἑπὶ τὸ συμβούλιον δημοφώνως ἐξελέξατο
αὐτὸν εὐεργέτην τῆς «Αναπλάσεως». Ἰδοὺ ἡ
ἐπιστολή:

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ἀλέφ Θεοῦ πατριάρχης τῆς
ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης
Παλαιστίνης.

Ἐξοχώτατε πρόεδρε τοῦ ἐν Ἀθῆναις Συλ-
λόγου τῆς «Αναπλάσεως», τέκνον ἐν Κυρίῳ
περιοποιώμενον τῆς ἡμῶν μεριμνήσεως, κύριε
Ἀλέξανδρε Ρ. Παγκρατίη. Τὴν ὑμετέρων ἀγα-
πητὴν ἡμεῖν ἐξοχότητα πατριάρχης ἐν Κυρίῳ
εὐχόμενοι, ἀπὸ καρδίας εὐλογοῦμεν.

Ὅτε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐξ ἐπιστολῆς τῆς
ὑμετέρας περιοποιώμενου ἐξοχότητος ἐνηγγε-
λίσθημεν τὴν σύστασιν τοῦ ἀξιοτάτου ἡμῶν
Συλλόγου «Αναπλάσεως», ἐν πολλῇ χαρῇ ἐδο-
ξολογήσαμεν τὸ πανευλόγητον ἔκτακτον τοῦ Θεοῦ
καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ταῖς
ὀλοφύροις πατριαρχαῖς ἡμῶν εὐχαῖς καὶ εὐλογίαις
καταστήσαμεν τοὺς τε πρώτους συλλεβόντας
τὴν ἀγαθὴν τούτην βουλὴν καὶ τοὺς συνεργή-
σαντας εἰς πραγμάτωσιν καὶ εὐδωκίαν αὐτῆς.

Ἐπὶ καὶ δὲ ἔκτοτε ἀπρόβλετον ἐν τῇ καρδίᾳ
ἡμῶν διεκδηλώσαμεν τὴν ἐκδήλωσιν τῆς πνευμα-
τικῆς ἡμῶν χαρᾶς καὶ πολλῆς εὐαρεσκείας ἐπὶ
τε τῇ συγκροτήσει καὶ τῇ διακρίσει ἀκριβοῦς
τοῦ ὑμετέρου Συλλόγου, θεομῶς ἡμῶν ἀνεκτίμ.

φαμεν ἐκείνης πρὸς τὸν Θεὸν τῶν Φώτων καὶ παντὸς ἀγαθοῦ δοτῆρα, ὡς εὐλογίῃ οὐρανὸν καὶ ἐνισχύσει τὸ σῶμα τοῦτο Σωματεῖον καὶ ἀναδείξει αὐτὸ τελεσφόρον καὶ καλλικαρπύον, ἐπὶ μήνιστα διατηρῶν αὐτὸ ἀκμαῖον καὶ ἀδιάσπαστον καὶ ἐν πλήρει εὐδοκίμῃ καὶ ἐπιχειρήσει καὶ ἐπιτυχίᾳ κατευθύνων πάσας τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ προσπαθείας αὐτοῦ. Τοιαῦτα δὲ καὶ νῦν διὰ τῆς παρουσίας ἡμῶν ἐπευχόμενοι, ἐπιδαψιλεύομεν τῇ τε ὑμετέρᾳ περισπουδαστῇ ἡμῶν ἐξοχότητι καὶ πᾶσι τοῖς συνεκτετατοῦσι τὸν Σύλλογον «*Ἀνέπλουσι*» τὰς πατρικὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας καὶ συνεκδηλοῦμεν ἡμῶν τὴν ἐγκάρδιον ἡμῶν χαρὰν καὶ εὐφροσύνην ἐπὶ τῇ ἔξοχῃ τοῦδε ἐκαινετῇ καὶ εὐδοκίμῃ πορείᾳ τοῦ Συλλόγου, προβάλλοντες ἐν ἅλλοις καὶ εἰς Ἱερουσαλὴμ Ταμίου ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ τὰ πάντα τοῖς πᾶσι γενομένου πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς χάριτος κορυφαίου καὶ κήρυκος τῶν ἐθνῶν Ἀποστόλου Παύλου.

Ὁδὸ μὴν δ' ἄλλῃ καὶ διακαῶς ποθοῦντες τοῦ συντελεῖν καὶ διευκολύνειν, κατὰ τὸ ἐνόν, τὰς θεωρίαις καὶ πᾶν ὠφελίμως τῇ τε ἐκκλησίᾳ καὶ αἴσῃ τῇ χριστιανικῇ κοινωνίᾳ ἐνεργείας τοῦ ἀξιοτίμου ἡμῶν Συλλόγου, διαβιβάζομεν ἐπισυνημμένην ὅδε συναλλαγματικὴν ἐκ φράγκων χρυσῶν τριακοσίων (ἀριθ. φρ. 300), ὡς τὰ μὲν ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν πεντήκοντα καταβληθῶσι σὺν ταῖς παρ' ἡμῶν εὐλογίαις ἐν τῷ ἐγκαινοσθέντι Ταμίῳ «*Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος*», τὰ δὲ λοιπὰ ἑκατὸν πεντήκοντα λογισθῶσι ὡς συνδρομὴ παρ' ἡμῶν ὑπὲρ τοῦ ἀποστελλομένου ἡμῶν ὁμωνύμου τῷ ὑμετέρῳ Συλλόγῳ περιοδικῶς.

Προσπεριδελούμεντες δὲ, ὅτι οὐ λείψομεν ἐφεξῆς ἀποστέλλοντες πρὸς τὸν ἀξιότιμον ὅμων Σύλλογον τὴν διησίαν ἡμῶν συνδρομὴν ἐκ φράγκων χρυσῶν ἑκατὸν, προαίνομεν ἐνταῦθα τὸν λόγον.

Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ πάνσοφος πρόνοια καὶ ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος τοῦ ἐκ τοῦ Παναγίου Τάφου τριημέρους ἐξαναστάτος Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ εἴη μετὰ τῆς ὑμετέρας περισπουδαστοῦ ἡμῶν ἐξοχότητος καὶ παντὸς τοῦ Συλλόγου.

Ἐν τῇ ἡγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ, καὶ Φεβρουαρίου μηνὸς Ὁ Ἱεροσολύμων καὶ ἐν Χριστῷ διάκρυος εὐχέτης.

ΖΗΚΟΥΡΩΣΣΗ

ΜΕΛΕΤΗ

ΠΕΡΙ ΝΕΟΠΛΑΤΩΝΙΚΟΥ ΠΑΝΘΕΪΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΘΕΪΣΜΟΥ

(Συνέχεια ὅρα προηγ. ἀριθ. 46).

Προῖβη δ' ὁ κ. Ροῦδης εἰς παραδοχὴν τοῦ

ταυτισμοῦ τοῦ ἀπειρου καὶ τοῦ πεπερασμένου ἑν ἐκ τῆς ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ πνεύματι ἐμφύτου ὁρμῆς πρὸς ἐνότητα, ἥν, ὡς λέγει (σελ. 532), δὲν ἱκανοποιεῖ τὸ δυαδικὸν σύστημα. Βεβαίως τὸ δυαδικὸν σύστημα διὰ τῆς παραδοχῆς δύο ἀντιθέτων ὁρχῶν ἐν διηρηκεῖ διαμέσῃ εὐρισκομένων, δὲν ἱκανοποιεῖ τὴν ἐμφύτον τῷ ἀνθρωπίνῳ πνεύματι σπουδὴν πρὸς ἐνότητα· ἀλλ' ἔσθ' ἂν γὰρ δύναται νὰ ἱκανοποιηθῇ τὴν ἐμφύτον ταύτην σπουδὴν ὁ ταυτισμὸς τοῦ ἀπειρου καὶ τοῦ πεπερασμένου, ἵνα κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὁμολογίαν εἴη ἀκριβὲς ἀπ' ἀλλήλων διακεκριμένα; Τὴν ἐμφύτον τῷ ἀνθρωπίνῳ πνεύματι σπουδὴν πρὸς ἐνότητα τοῦ ἀπειρου καὶ τοῦ πεπερασμένου, τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου, δὲν ἱκανοποιεῖ ὁ ταυτισμὸς καὶ ἡ σύγχυσις αὐτῶν, ἀλλ' ἡ ἁρμονικὴ ἐνότης τῶν ἐκ ἀλλήλων διακεκριμένων. Ὁ Θεὸς καὶ ὁ κόσμος, τὸ ἄπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον ἐν τῇ συντήματι τοῦ κοινῶς θεοῦ δὲν ἀποκλείουσιν ἀλλήλα, ὡς ἐν τῷ δυαδικῷ, οὐδὲ ταυτίζονται ἢ συγχέονται πρὸς ἀλλήλα, ἐντὶ συγχρόνως θεωροῦνται ὡς αἰσθητὰ ἀλλήλα, ὡς ἐν τῷ πανθεϊσμῷ, ἀλλ' ἐντὶ εἶναι ἅπ' ἀλλήλων ἀκριβὲς διακεκριμένα, ἀνάγκη γὰρ ἁρμονικῶς καὶ διατελοῦσιν ἐν διηρηκεῖ σχέσει καὶ κοινωνίᾳ. Τὸ πεπερασμένον, ὁ κόσμος, ἔχει τὴν ὁρχὴν αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀπειρου, ἐκ τοῦ Θεοῦ, ὅστις ὡς ἡ ὁρχὴ τοῦ κόσμου καὶ τὸ ἀληθὲς ἐν περιλαμβανέει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ πολλαπλότητα οὐχὶ ὡς μεμερισμένην, οὐδὲ ὡς σχετικῶς ἁρμονικὴν, ὡς ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλ' ὡς ἀπολύτως ἁρμονικὴν καὶ ἐνικήν. Ἀλλὰ περὶ τῆς ὁρχῆς ἐννοίας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν κόσμον, ὅστις λαβὼν τὴν ὁρχὴν τῆς ὑπάρξεως ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχων σχετικὴν τινὰ αὐτοτέλειαν διατελεῖ ἐν διηρηκεῖ σχέσει καὶ κοινωνίᾳ πρὸς αὐτόν, μέλλοντες νὰ διαλάβωμεν ἐκτενέστερον ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τῆς παρούσης μελέτης, ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν περὶ τοῦ ἀπειρου ἐννοίαν τοῦ πανθεϊσμοῦ, ἥν ὡς τὴν μόνην ἱκανοποιούσαν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα σπουδάζει νὰ παραστήσῃ ὁ κ. Ροῦδης.

Κατ' αὐτὸν ἐκτιθέμενα τὸ σύστημα τοῦ νεοπλατωνικοῦ πανθεϊσμοῦ καὶ ἰδίως τοῦ Πλωτίνου, «εἰς προφανῇ ἀντίφασιν καὶ ἀλογίαν περιπίπτουσιν ὅσοι, ἐντὶ τὸν (Θεόν) κηρύττουσιν ἄπειρον, ἐπιχειροῦσιν ἔπειτα νὰ περιλάβωσιν αὐτὸν ἐν οὐροδύναμει ὁρισμῷ (Ἰβνναδ. σ'. β'. 37). Μόνα τὸ ὀνόματι Ἡρώτων, "Ἐν, Ἄπειρον καὶ Ἀνείδειον ὁρίζουσιν αὐτῷ, ὡς δηλοῦνται οὐχὶ τὸ τί εἶναι, ἀλλὰ μόνον ὅτι οὐδὲν εἶναι ἐκ τῶν δυναμένων νὰ νοηθῶσι». Κατὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῶν ὁπαδῶν τοῦ πανθεϊσμοῦ ἡ ἐννοία τοῦ ἀπειρου ἀποκλείει πάντα ὁρισμὸν τῆς ἐννοίας αὐτοῦ· διότι ὁ ὁρισμὸς τοῦ ἀπειρου ἀντιφά-

σκεῖ πρὸς τὴν ἐννοίαν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἂν, ὡς παραδέχονται, ὁ ὁρισμὸς τοῦ ἀπειρου ἀντιφάσῃ πρὸς τὴν ἐννοίαν αὐτοῦ (τοῦ ἀπειρου), ἔρα ἔχοντες ἐννοίαν τινα περὶ Θεοῦ καὶ κηρύττουσιν αὐτὸν ἄπειρον, ὁρίζουσιν ὡς οὐδὲν αὐτόν. Πῶς λοιπὸν ὁ ὁρισμὸς ἀντιφάσκει πρὸς τὴν ὡς οὐδὲν ὁρίζομένην ἐννοίαν αὐτοῦ; Ὅπως ἐννοήσωμεν ἐν τῷ ὄντι τὸ ἄπειρον ἀντιφάσκει πρὸς οὐδὲν ὅπως ὁρισμὸν τῆς ἐννοίας αὐτοῦ, πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν τί ἐννοοῦμεν λέγοντες ἄπειρον. Κατὰ τὸν Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλην ἄπειρον εἶναι ἡ ὕλη· διότι αὕτη ὡς τὸ ὁὐρανὸς ἐῖναι ἀκαταμέτρητος καὶ ἄκτιστος, ὡς λέγει ὁ Πλάτων, εἶναι τὸ τῆς χώρης γένος «ἀπὸν λογισμῷ τιμὴ νόθον» (Τίμαι. σελ. 52 πρὸς Ἀριστοτ. μεταφ. Η', β, ξῶν γενεσ. ἐν ἀρχῇ). Κατὰ ταύτην τὴν ἐννοίαν καὶ μάστιγα κατὰ τὰ χωρία τοῦ Πλάτωνος ἐν Φιλήβῳ κεφ. 7 καὶ 8 σελ. 16-18, ἄπειρον εἶναι τὸ ἀόριστον, ἀπροσδιόριστον, ὡς τοιοῦτον δὲ εἶναι καὶ ἄπεριλῆπτον ὡς μὴ δυνάμενον νὰ νοηθῇ ὑπὸ τοῦ νοῦ. Ἀλλὰ τὸ ἄπειρον ἔχει καὶ ἄλλην ἐννοίαν, σημαίνει τὸ ἀπεριόριστον, τὸ ἀπύκνυτον, τὸ ἀπολύτως τέλειον, κατὰ ταύτην δὲ τὴν ἐννοίαν ἀποδιδομένου τὸ ἄπειρον εἰς τὸν Θεόν, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὅπως μὴ δυνάμενον νὰ νοηθῇ καὶ ὡς οὐδὲν ὁρισμῷ. Λέγων δ' ὁ Ὁριγένης «πεπερασμένην εἶναι καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ λεκτέον» ἔαν γὰρ ἡ ἄπειρος ἡ θεία δύναμις, ἀνάγκη αὕτη μὴδὲ ἑαυτὴν νοεῖν τῇ γὰρ φύσει τὸ ἄπειρον ἀπερίληπτον» (περὶ ἀρχ. 2, 9, 1), ἐννοεῖ κοινῶς διὰ μὲν τῆς λέξεως πεπερασμένου τὸ ὁρισμένον καὶ οὐχὶ περιορισμένον, διὰ δὲ τῆς λέξεως ἄπειρον τὸ ἀπροσδιόριστον ἢ ἀόριστον καὶ οὐχὶ τὸ ἀπεριόριστον. Τοιαύτην τινὰ ἐννοίαν ἔχουσιν αἱ λέξεις αὗται καὶ παρὰ Πλάτωνα, ὡς ἠνωτέρω εἶδομεν. Ὅπως οὐδὲν ὅμως ὁ Ὁριγένης μὴ ἔχων σαφὴ ἐννοίαν περὶ ὁρισμένου καὶ περιορισμένου, ὡς καὶ περὶ ἀπροσδιορίστου καὶ ἀπεριόριστου, δὲν εἶναι ἐντελὲς ἀπὸ λαγμένους συγχύσεως τινος ἐν τῇ χρήσει τῶν λέξεων πεπερασμένου καὶ ἀπειρου. Ἀλλὰ δ' ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ λέγων «τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ» δὲν ἐννοεῖ αὐτὸν τὸν Θεὸν κατὰ τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ τὴν παντοδυναμίαν αὐτοῦ. «Οἱ δὲ Ὁριγένης ἐννοεῖ τὸν Θεὸν ὡς νοοῦντα ἑαυτόν, γίνεται δὴλον ἐκ τῶν ἐξῆς λόγων αὐτοῦ «ὅτε ἐν τῇ ἑαυτοῦ γινόμενος περιορῇ ἐπὶ τῇ ἐαυτοῦ γινόμενῃ καὶ τῇ ἐαυτοῦ ὁρῇ ὡς ὅσον οὐδὲν τῆς ἐν ἑαυτῷ Θεοῦ, ὡς ἐπὶ Θεοῦ χρὴ νοεῖν τὰ τοιαῦτα κτλ.» (εἰς Ἰβν. τόμ. 32 § 18 πρὸς Πλάτωνα Παρμενίδην κεφ. 7, 134). «Οἱ νοῦς ἀπεριόριστος νοεῖ τὸ ἀπεριόριστον, ἵτοι ἑαυτόν, δὲν δύναται εὐλόγως ν' ἀμφισβητηθῇ, ὡς κατωτέρω θεί-

λει δεῖχθῇ· δύναται ὅμως ν' ἀμφισβητηθῇ ὡς οὐδὲν ὁρίζεται, ἂν ὁ περιορισμένος νοῦς, ὅστις ὁ ἀνθρώπινος, δύναται νὰ νοήσῃ τὸ ἀπεριόριστον, ὅσον εἶναι ὁ Θεός· Ἀλλ' εὐλόγως δύναται τις οὐ μόνον ν' ἀμφισβητήσῃ, ἀλλὰ καὶ ν' ἀφρηθῇ τοῦτο μόνον, ὅτι ὁ περιορισμένος νοῦς δύναται ἐν τῇ ἐαυτοῦ νὰ νοήσῃ τὸ ἀπεριόριστον, οὐχὶ δὲ καὶ ὅτι ὁ περιορισμένος νοῦς δύναται νὰ νοήσῃ τὸ ἀπεριόριστον. Καὶ ἡ ἐνστάσις δὲ ὅτι πᾶς ὁρισμὸς τῆς ἐννοίας τοῦ ἀπεριόριστου εἶναι περιορισμὸς αὐτοῦ, ἀναγκαιάζεται εὐκόλως, ὅταν λάβωμεν ὅτι ὁ λογικὸς προσδιορισμὸς ἐννοίας τινος δὲν εἶναι καὶ πραγματικὸς περιορισμὸς αὐτῆς. Νοοῦντες τὸ ἄπειρον ὡς ἀπεριόριστον πνεῦμα, δὲν περιορίζομεν αὐτό, ἀλλὰ, προσδιορίζοντες λογικῶς τὴν ἐννοίαν αὐτοῦ, αἰσθόμεν πᾶσαν ἀτέλειαν καὶ πάντα περιορισμὸν, ὅν παρατηροῦμεν ὅτι ἔχουσιν οὐ μόνον τὰ φυσικά, ἀλλὰ καὶ τὰ πνευματικά· ἡ αὐτοσύνη εἶδηται καὶ αὐτεξούσια ὄντα τῶν κόσμων. Πῶς δὲ τὸ αὐτοσυνειδῆτον τοῦ Θεοῦ δὲν ἀντιφάσκει πρὸς τὸ ἀπεριόριστον αὐτοῦ, θέλομεν δεῖξει κατωτέρω ἐν τῷ οἰκίῳ τόπῳ· διότι ἐνταῦθα προέβεται νὰ δεῖχθῇ καὶ εἰδείχθῃ, ὅτι τὸ ἄπειρον δύναται ὡς οὐδὲν ὁρίζεται νὰ νοηθῇ καὶ ὡς οὐδὲν ὁρισθῇ. Ὅμοιος θέλομεν δεῖξει κατωτέρω καὶ ὅτι αἱ διάφοροι ἰδιότητες, δι' ὧν ὁρίζεται ὡς οὐδὲν ὁρίζεται ἡ ἐννοία τοῦ ἀπειρου ἢ ἀπεριόριστου, δὲν περιορίζουσιν ἀλλήλας καὶ τὸ ἄπειρον, ἀλλ' αἰτοῦσι καὶ συμπληροῦσιν ἀλλήλας, ἀποτελοῦσα ἁρμονικὴν ἐνότητα. Οἱ δὲ παραδεχόμενοι ὅτι τὸ ἄπειρον δὲν δύναται νὰ νοηθῇ καὶ εἶναι κατὰ ἑαυτὸ ἀπροσδιόριστον, μὴ διακρινόμενον δι' οὐδενὸς προσδιορισμοῦ ἀπὸ παντὸς ἄλλου, ἢ τοῦ ἀντιθέτου αὐτοῦ, στηρίζονται ἐπὶ τῆς προνοθεύσεως ὅτι πᾶσα ἐννοία, δι' ἧς προσδιορίζεται τὸ ἄπειρον καὶ διακρίνεται ἀπὸ παντὸς ἄλλου καὶ τοῦ ἀντιθέτου αὐτοῦ, δὲν εἶναι ἐξ ἀντικειμένου, ἀλλ' ἐξ ὑποκειμένου, ἢ κατὰ τὴν γνησίαν ἐλλειμμένην ἐκφράσιν δὲν εἶναι πρὸς ἑαυτὴν ὡς ὅσον οὐδὲν τῆς ἐν ἑαυτῷ Θεοῦ, ὡς κατὰ ἑαυτὴν ἀπροσδιόριστον ὅν ἡθελεν εἶναι καὶ τὸ ἀντίθετον ἐκείνου, ὅπερ εἶναι, διότι πᾶς προσδιορισμὸς τοῦ ἀπειρου, δι' οὗ διακρίνεται ἀπὸ τοῦ ἀντιθέτου αὐτοῦ, κατὰ τὴν γνώμην ταύτην ἡθελε περιορίσῃ αὐτό. Ἀληθὲς δ' εἰς τοιαύτην ἀντιφατικὴν περὶ Θεοῦ ἐννοίαν περιέπεσαν ὁ πανθεϊσμός, ὅπερ οὐδὲν ἀπαρμαχέει ὁ κ. Ροῦδης, παραδεχόμενος τὴν ταυτὸτητα τοῦ ἀπειρου πρὸς τὸ ἀντίθετον αὐτοῦ καὶ ἀκριβὲς ἀπ' αὐτοῦ διακεκριμένον, τὸ πεπερασμένον, ὡς ἠνωτέρω εἶδομεν. Ὅθεν οὐχὶ «οἱ ἐπιχειροῦντες νὰ περιλάβωσι τὸν Θεόν, τὸ ἄπειρον, ἐν οὐροδύναμει ὁρισμῷ, περιπίπτουσιν εἰς προφανῇ ἀντίφασιν καὶ ἀλογίαν», ἀλλ' οἱ ἀποδεχόμενοι ταυτὸτητα τοῦ ἀπειρου πρὸς

ὅταν ἀνακηδῶσιν αὐτοὺς προϊστάμενοι ἄρχεοι καὶ ἡδῆλοι καὶ μαινόμενοι (1).

Οὐδὲν ἀληθέστερον τούτου ὅτι ἀρχεῖοι προσεστώτες τῶν πραγμάτων γίνονται ὁλέθρου ἀφελύκτου παρὰ τὸς ἐαυτῶν ἔθνεσι (2). Καὶ πιδανὸν μὲν ἐπὶ τινὰ χρόνον νὰ ἐξοικονομηθῶσιν αἱ περιστάσεις αὐτοῦ καὶ νὰ μὴ φράσσονται εἰς πάντας τὴν γοργὴν τῇ ποδὶ βαίνει πρὸς τὸν ὁλεθρὸν τὸ τοιοῦτον ἔθνος, ἀλλ' ὅμως μικρὸν κατὰ μικρὸν, ἐπισωρευομένων ὁρημέραι πλείοτερον τῶν ἀφορμῶν τῆς κοινῆς ἠθλιότητος καὶ τῶν ἐθνικῶν συμφροδῶν, ἐπὶ τέλους οἰκτρὸς καταποντίζεται καὶ ἀτίμως ἀφανίζεται (3).

Τὰ ἔθνη ταῦτα ὡς ἐκ τῶν ἐκταραχθέντων ἀμαρτημάτων τῶν προσεστώτων αὐτῶν ἐμπέτουν εἰς τοιαύτην ἠθλίαν κατάστασιν καὶ περιπλέκονται εἰς τὰ τοιαῦτα πράγματα, ἐξ ὧν πάντοτε τεθραυσμένα ἐξέρχονται καὶ πάντοτε ἀποτυχίας ἀποκομίζονται. Ὅταν δὲ τοῦτο συμβῇ, τότε τὰ ἔθνη ταῦτα φυσικῶτα ἐμπέτουν εἰς παθολόγους ὁρμὰς καὶ παρὰ-κενὰς, ἀπαράλλακτα ὥπως οἱ ταλαιπωρούμενοι ἐκ μακροχρονίων ἀρρωστίων. Ὅπως δηλ. οὗτοι ἐκ καὶ μεθ' ἑλπὴν τὴν εὐπειθεῖαν αὐτῶν εἰς τοὺς ἱατροὺς καὶ μεθ' ἑλπὴν τὴν ἀκριβῆ ἀκλήρωσιν τῶν ἱατρικῶν διατάξεων οὐδέποτε βελτίωσιν τῆς καταστάσεως αὐτῶν ἴδωσιν, ἐκτελεῖνται ἐκ τῆς δυνάμεως τῶν λογικῶν καὶ τεκτικῶν θεραπευτικῶν μέσων καὶ καταπεύρουσιν εἰς τὰ παρὰ-λογώτατα, τὴν ἀνακούφισιν τῶν ταλαιπωρῶν αὐτῶν παρὰ τῶν θυτῶν, τῶν μέντεων, τῶν ἐπωδῶν καὶ τῶν περιεμμάτων ἀπειδεχόμενοι, οὕτω ἀκριβῶς διατίθενται καὶ οὕτω πράττουσι καὶ τὰ πανέθλια ἐκείνη ἔθνη, τὰ ὅποια οὐδέποτε βελτίωσιν τῆς καταστάσεως αὐτῶν ἐκ τῶν νόμων καὶ τῶν λογικῶν μέσων διαβλέπουσι. Παρατηροῦντες οἱ καθολαίμοντες οὗτοι λαοὶ ὅτι πάντα ἀποβιάουσι παρὰ τὴν δόξαν αὐτῶν, ἀναγκάζονται νὰ προσέχωσιν εἰς πᾶν τὸ λεγόμενον καὶ νὰ συλλαμβάνωσι πᾶσαν ἐλπίδα διότι πολὺ φυνικὸν εἶναι, ὅταν πάντως πρέπη νὰ τελεσθῇ τι καὶ δὲν κατορθοῦται τοῦτο διὰ τῶν ἐλλόγων μέσων, νὰ καταφύγωσιν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὰ μέσα τὰ παρὰ-λογα. Αὐτὸ καὶ τοὺς ἔχοντες, οὓς τὴν μίαν στήμην ἀποδοκιμάζουσι, μετὰ μίαν στήμην τούτους πάλιν ἐπιδοκιμάζουσι τὰ μέτρα, ἵτινα ταύτην τὴν στήμην πρὸς αὐτὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἐκάστοτε προκειμένου λαμβάνουσι, μετὰ μίαν στήμην ἀποδοκιμάζουσι, ὥπως πάλιν ὀλίγῳ βραδυτάρον τὰ αὐτὰ ἀποδοκιμάζουσιν. Ἀθλιότης καὶ ἐλκευμένη ἀξιοδότητος (4), ἐκείνη

(1) (11, 20, 9, 22, 12, 9).

(2) (6, 30, 8, 30, 20 α, 2, 4, 35, 15, 32, 21, 1).

(3) (3, 32).

(4) (33, 15 α).

καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοὺς νὰ κινήσῃ εἰς ἔλεον (1). Μεταξὺ πάντων τῶν προσεστώτων ἡ ἔνοια καὶ ἡ μαρτία ἄγει πάντως τοὺς πολίτας μετὰ τῶν τέκνων καὶ τῶν γυναικῶν αὐτῶν, αἰσιν ἐπὶ χερσὶν τοὺς λείβου προσηγορευμένους καὶ μετὰ βίας φερόμενους εἰς πρόδηλον ὁλεθρὸν (2). Ἐξωθεῖ αὐτοὺς εἰς πόλεμον ἐμφύλιον, ἐν ᾧ ἀποθημιούμενοι τὰς ψυχὰς ἐπιχειροῦσι πρὸς αἰῶνα ἀναστροφίματα καὶ ὁμήτηρας, πληροῦσι τὸν βίον αὐτῶν ἀκαρίστως καὶ φρόνου καὶ παρρημίας, οὐδὲν δὲ ἐκ λογισμοῦ καὶ προθέσεως, ἀλλὰ πάντα τῇ καὶ φρόνῳ πρᾶττουσιν (3).

Ἡ ἀδυναμία, ἡ σκληρότης, ἡ ἀδικία, ἡ ἔνοια καὶ ἡ μαρτία τῶν ἡγουμένων πληροῖ τὰ ἔθνη τὰ ἐπ' αὐτῶν ἀποκηρύσσονται ἀκαρίστως, μαρμαίρουσι, δυσθυμίας καὶ τελευτῶν ἀπελπίστως (4), καθιστὰ πάντας τοὺς πολίτας ἄφρονες καὶ ἀναλγῆτους (5), ἐδυνατοῦνται ἵνα τῶν ἰδίων δυστηχημάτων καὶ ἀθλιότητων νὰ ἴδωσι καὶ προλάβωσι τὴν κατὰ τὴν βίαν ὁλεθρὸν (6), ἐξωθεῖ τὸ ἔθνος εἰς παντὸς τῆς ζωῆς περιουσίας καὶ ἐπὶ τὴν τέλως τὴν ἀπόλυσιν καὶ τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ (7). Ὅπως οὐδέποτε εἰς τὴν ἑλλάδα ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς συμπολιτείας, ὅταν προσέτιται τὸν παρρημίας ἡρώων ἡρώες ἀλετῆρες ὡς ὁ Αἰάων, ὁ Λαέρτιος, ὁ Ἠλέκτορας, ὁ Θεοδόκτος, ὁ Μοχικῆς, καὶ εἴη ἄλλο τοιοῦτον φέρονται καὶ ἀπειράκαλον καὶ ἀπαράστατον τῆς ἐξυμνωμένης ἑλληνικῆς κοινότητος σκύβαλον (8).

Ἀλλὰ τί ἐπὶ τέλους μεθ' ἑλπὴν τὴν τερατώδη αὐτῶν καὶ μεθ' ἑλπὴν τὴν μοχθηροτάτην αὐτῶν διαγωγὴν ἀπολαμβάνουσιν οἱ ἄλλοι οὗτοι οὗτοι προσηγορευόμενοι τῶν πραγμάτων; Ἀγαθὴ τῇ ὅτι ἀξιοῦμεν! Καταφρονοῦνται ὑπὸ πάντων, μισοῦνται πάντες οἱ οἰκεῖοι καὶ αἱ συγγενεῖς αὐτῶν, ἀπορρίπτονται ὑπὸ πάντων πάντες οἱ ἐκ τῆς ἑξῆς αὐτῶν ὡς μακροί, συρίττονται, καταχλευάζονται καὶ περιφροῦνται πανταχοῦ ὅπου καὶ ἐν φανῶν ὑπὸ πάντων καὶ ὅτι αὐτῶν τῶν παιδαρίων εἴη ὡς προδοτῆς. Τοιοῦτον ἡγορευόμενον εἶναι τὸ τέλος πάντοτε τῶν κακῶς καὶ προδοτικῶς κατὰ τῆς πατριδος αὐτῶν πολιτευθέντων (9).

Συνοψίζοντες πάντα ταῦτα λέγομεν ὅτι:

Ἡ ἱστορία ὑπὲρ πᾶν ἄλλα τοῦτο συχνοτάτα καὶ μεγαλοφρονότατα ἐπισημαίνει ὅτι ἐκ τῆς

(1) (10, 37, 1, 31, 1, 1, 37, 3).

(2) (40, 3).

(3) (30, 13).

(4) (40, 2).

(5) (40, 5, 7).

(6) (40, 3, 1).

(7) (40, 5, 7).

(8) (40, 1, 8).

(9) (30, 10).

κοιότητος τῶν ἀρχόντων ἐξαρτᾶται οὐκ ὀλίγον ἡ τύχη τῶν ἐθνῶν ἦσαν οὗτοι εἶναι ἄνδρες σ ο υ ε τ ο ι καὶ ἐ ν ὁ ρ ε τ ο ι ἐπιδέξιοι καὶ ἀνδράδεις οὐ μόνον τὴν μοχθηρὰ πρᾶξευσαν πατριδα καὶ τὸ κατεπεπτιωκὸς φρόνημα τῶν πολιτῶν ἀνορθοῦσιν, ἀλλὰ πολλὰς, ἰδίως δὲ κατὰ τοὺς πολέμους, καὶ στρατοὺς καὶ πλήθη, τέως ἀήτητα ὑπολαμβάνοντα, εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος διασκορπίζουσιν (1), ἐνθ' ὅταν οὗτοι εἴνε ὁφθῶμοι ἢ φρυγῶνοιοι, οὐνόφρυες, ἢ λέγνοιοι, ἡλιδιοι ἢ δειλοί, προσπεῖς ἢ θρασεῖς, ὁργίλοι, κενόδοχοι, τετυρωμένοι, τότε ἀναγκάως ἐπακολουθοῦσι τὰ μέγιστα ἐθνικὰ δυστηχηματα. Αἱ κοινὰ ἐπιχειρήσεις ἀποτυγχάνουσι, κίνδυνοι μέγιστοι ἐπισωρευονται, ὕβριδος καὶ ἀσχηλῆς ἐπακολουθεῖ, αἱ περιουσίαι ἀφανίζονται, αἱ θανάμεις αἱ κέλμιναι εἰς ἕκαστον τῶν ἀρχόντων μένουσιν ἐν ἀπραξίᾳ καὶ τὸ ὅλον ἔθνος τέλει ἀφανίζεται, ἀπαράλλακτα ὥπως ἀφανίζεται ἐν τῷ μέσῳ ἀγρίας τροχυμίας πλοῖον ὑπὸ κυβερνήτου δειλοῦ, μεθύτου καὶ βλακῆς διοικουμένου (2).

Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐκ τῆς ἱστορίας διδάγματα! Φάροι τηλαυγεῖς λαμπρῶς ἐν τῷ στερεώματι τῆς ἀνθρωπότητος μαρμαίρουσιν καὶ ἀριδῆλως ὑποσημαίνοντες τῷ ἐν τῷ βίῳ χειμαζομένῳ βροτῷ τὸν νήμαρον τῆς κατ' ἀνθρώπου ἐδραμίας λιμένας πυλῆς ἀλλανθιστος ἀκαρτερίας ἐν τῷ μέσῳ τοῦ βιωτικοῦ ἀναισθητοῦ ὁδηροῦσα τὸν κλυδωνιζόμενον τοῦ βίου ναυτίλον. Τὰ πολύτητα ταῦτα διδάγματα οὐδὲν τῶν διαχειριζομένων τὰ ἀνθρώπινα ἐπιτρέπεται νὰ ἀγνοῇ, ἀλλὰ πάντες καὶ πολιτικοὶ καὶ δημοσιογράφοι καὶ διδάσκαλοι ὀφείλουσιν, ἐὰν μέλλωσι καλῶς τὰ ἐαυτῶν νὰ διαπερῶναι, ἀκριβῶς νὰ ἐπίστανται καὶ προσηκόντως κατὰ τὸν ἐνεργὸν αὐτῶν βίον νὰ χρησιμοποιοῦσι διότι ἀπεικονίζονται ταῦτα τὴν εἰς αἰῶνα τὸν ἄπαντα τὴν αὐτὴν ἀείποτε παραμένουσιν οὐσίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐκράνουντα τὴν ἐν τοῖς ἀείποτε μεταβαλλομένοις καὶ ἀπαύστως ρέουσιν βιωτικαῖς συμπτώμασιν ἀμετάθετον καὶ ἀμετάστατον φύσιν αὐτῶν θὰ παραμένωσιν, ἐν ᾧ ὑπάρχει τὸ ἀνθρώπινον γένος, αἰώνιον κύρος ἔχοντα καὶ θὰ δεικνύωσι τὸν τρόπον, κατ' ὃν τὰ ἀνθρώπινα ἐν τῷ χρόνῳ ἀείποτε θὰ ἐξεκρίσονται, ἐν ᾧ αἱ νῦν κρατοῦσαι κοσμικαὶ καὶ ἀνθρώπινοι δυνάμεις αἱ αὐταὶ ἀμετάβλητοι διαμένωσιν ἐπομένως ὁ δυνάμενος ἐκ τῆς ἱστορίας ταῦτα νὰ ἀνέλθῃ καὶ νὰ κατανοήσῃ καὶ προσηκόντως νὰ χρησιμοποίησιν θὰ δύναται νὰ ἐπανορθώσῃ ἐκάστοτε τὸν βίον αὐτοῦ, ὡφελίμως τοῦτεῦθεν ἐαυτῷ τε καὶ τοῖς λοιποῖς συμπολίταις αὐτοῦ γινόμενος.

(1) (1, 35, 5, 3, 31, 3, 19, 13).

(2) (3, 81).

Ἀναγκάως ἔρα ἐν τῇ μελέτῃ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἱστορίας ταῦτα μέγιστα νὰ ἐκείρονται καὶ περιφρανῇ πρὸς τῆς συνειδήσεως τῶν φιλομαθόντων νὰ παρίστανται, διότι μόνον οὕτω γίνεται ὅπως πολλὰς μέχρι τοῦδε ἐλέχθη, ἐγκαρπὸς ἡ τῆς ἱστορίας διδασκαλία, ἐνθ' ἄλλως μεταπίπτει αὐτὴ εἰς ξηρὸν ἀνέγνωμα καὶ εἰς διήγημα πάντῃ ἀνωφελές, ὀλίγον μὲν νὰ τέρψῃ, οὐδαμῶς δὲ νὰ ὠφελήσῃ δυνάμενον.

Χαρίδιος Παπαμάρκου.

Ἡ ΚΛΕΨΥ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΑΓΓΛΙΑΝ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ ἦθος τοῦ ἀνθρώπου ἐνέργει ἐλευθέρως εἰς τὰς πρὸς τοὺς Ἰουδαίους σχέσεις του, ἦτο τὸ ἀντικείμενον τοῦ σεβασμοῦ τῶν παρακολουθησάντων αὐτὸν ὅλων τῆς Ἰουδαίας. Ἐλέγετο προφήτης καὶ ἐπιστεῦτο ἑβραίου ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ Μεσσίας, καὶ μολοντά δὲν ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν ἰδέαν, ἣν εἶχον οἱ Ἰουδαῖοι περὶ Μεσσίαν, πολλοὶ ἐπίστευον, ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ καταλάβῃ τὸν θρόνον τοῦ Δαυὶδ καὶ θὰ ἐκβάλῃ τοὺς Ρωμαίους ἐκ τῆς Παλαιστίνης, καὶ τότε ἔπαις ὁ Ἰσραὴλ θὰ πέσῃ πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Οὕτως οἱ πλείστοι τῶν Ἰουδαίων εἶχον τὴν ἰδέαν τὴν ἀπροσδοκίαν ἀπέναντι αὐτοῦ. Ἀπέδιδον εἰς τὸν Ἰησοῦν τὸ σέβας ἐκεῖνο, περὶ ἐμπνέει πάντοτε μυστηριώδες πρόσωπον, ἐμφανιζόμενον μετὰ τὰς χεῖρας πλήρεις ἐπαγγελιῶν καὶ χαρίτων καὶ τὸ βλέμμα προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ μέλλοντος. Καὶ αὐτοὶ οἱ φθονοῦντες αὐτὸν ἐφοβοῦντο, καὶ εἰς στενόχωρον θέειν εὐρέθησαν πρὶν ἢ τολμήσωσι νὰ θέσωσι τὰς χεῖρας ἐπὶ ἀνθρώπου, οὕτως αἱ ἐξέσεις ἦσαν μὲν παράδοχοι, ἀλλ' ὅστις εἶχεν ἐν ἑαυτῷ τὸ πόθεν νὰ τὰς πραγματοποιήσῃ. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται τὸ ὅτι ἐφάνη εἰς αὐτοὺς ἀναγκάως ἡ παρουσία ἐνόπλου δυνάμεως, ὅταν ἀπεφάσιζαν νὰ συλλάβωσιν αὐτόν. Ἐσκέπτοτο ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὅστις ἐκείνητο ὑπεράνθρωπα μέσα, καὶ ὡμίλει μετὰ τοσαύτης αὐθεντίας, τίς οἶδε ποῖαν δύναμιν καὶ ἰκανότητα ἦθελεν ἀναπτόξει κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν! Τούτου ἔνεκεν μετὰ φόβον καὶ δειλίας περιέμενον οἱ ἄρχοντες τῆς Ἰερουσαλὴμ, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σκευωρίας των. Μεγάλη δὲ ἦτο φυσικὸν νὰ ἦεν ἡ ἀνακούφισις αὐτῶν, ὅταν εἶδον τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀπογόμενον αἰχμαλώτων καὶ ἀναβαίνοντα ὡς κακοῦργον τὰ δικαστήρια των.

Οἱ ἡττημένοι πάντοτε ἔχουσιν ἥδικον. Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν σαρκικῶν τούτων ἀνθρώπων, οὔτις τὴν δύναμιν μόνον ἐλάτρευον, πᾶν τὸ γόητρον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ μίαν ἐξηφανίσθη. Τὸ μένος καὶ ὁ φθόνος ἀπεκαλύφθη

σαν ἐν πάσῃ αὐτῶν τῇ εἰδοχθείᾳ ἐναντίον ἐκείνου, ὃν ἐφοῦντο ἐπὶ τοσούτον χρόνον. Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις περιήρατο ὡς διδάσκαλος τὰς δόξας τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ αἰσθάνεται ὑπὸ τὰς στοάς τοῦ ναοῦ, σύμφωνος εἰς ἑαυτὸν τὰ πλήθη, ὅταν συνελθῇ καὶ ἀπὸ τῆς δέσμης εἰς τὸ πραιτώριον, ἀβλαβὴς ἤδη ὢν, ἐφάνη εἰς αὐτοὺς μᾶλλον γελοῖος ἢ μισητός. Οἱ σοβαροὶ ἐντιμωσύνῃ τῆς δικαιοσύνης ἐπιλαθόμενοι τῆς ἀξίας αὐτῶν, καταβαίνουσιν ἐκ τῶν ἐδρῶν των καὶ ἐπιβάλλουσι τὰς χεῖρας εἰς τὸν ἀνυπεράσπιστον σαρκαστικῶς ἐρωτῶντα. «Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστὶν ὁ παῖς σου;» Χειροκροτεῖ τὸ παριστάμενον πλήθος εἰς τὸν εὐφραδῆ ἀσπασμὸν καὶ διαφύγγοντα εἰς γέλωτα. Εἰς τῶν φαρμακείων ἐκείνων, οἵτινες ἄλλοτε ἐτρεμον ἐνώπιον τοῦ Ὑιοῦ τοῦ Ἀνθρώπου, παρατηρεῖ αὐτὸν καγγέζων καὶ ἐμπνέει κατὰ πρόσωπον. Οἱ ὑπερήφανοι τῶν ἀρχιερέων, οἱ δοῦλοι, οἱ στρατιῶται ἀδιακρίτως ἀναμείνυνται καὶ προσθίτουν τοὺς ἐμπαιγμούς, τὰς ὕβρεις καὶ τοὺς κολαφισμούς. Ἐκ τοῦ δικαστικοῦ βήματος τῶν ἀρχιερέων μεταφέρεται ὁ κατεδίκος εἰς τὸ τοῦ Πιλάτου. Ὁ ρωμαῖος ἡγεμὼν, ὡς ἐκ ἀνεργαζέον, τὸν ἐρωτᾷ ἐὰν ᾖ βασιλεὺς, καὶ ταῦτα οὐκ ἔκρινεν ἀνεργαζέον, μήπως τυχὼν διατρέξῃ κίνδυνον ἢ ἡγεμονίαν. Ἐπὶ τέλους παραδίδει αὐτὸν τοῖς στρατιώταις εἰς μαστίγωσιν. Οὗτοι ἐκπληροῦντες τὸ ἔργον των μετὰ ὑπερβάλλοντος ζήλου, ὅπως συνήθως συμβαίνει εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνθρώπων τούτων, μετέκλιναν παρὰ τὸν σκοπὸν, ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας των εἰς τὸν κατεδίκον τοῦτον εἶπε πολλὴ διάφορον τοῦ εἰς τοὺς ἄλλους. Ἐνθ' οἱ ἄλλοι κατεδίκαι μαστιγούμενοι ἀνθίσταντο καὶ ἐξέβαλλον κραυγὰς ὀδύνης, οὗτος μένει ἀτάραχος καὶ τηρεῖ ἡρεμίαν ἡρωικὴν. Μανθάνουσιν, ὅτι ὁ κατεδίκος οὗτος πιστεύει, ὅτι εἶπε βασιλεὺς καὶ ἠθέλησεν ὁ ταλαίπωρος νὰ τηρήσῃ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν βασάνων τὴν ἀξίαν τῆς θέσεώς του. Ἡ πληροφορία αὕτη ἤρκεσε νὰ τρέψῃ αὐτοὺς εἰς τὴν χλεύην καὶ τὸν ἐμπαιγμὸν! Ἄλλος μὲν τρέχει νὰ ζητήσῃ χλαμύδα κοκκίνην ἑκατοντάρχου, ἥτις νὰ παραστήσῃ τὴν βασιλικὴν πορφύραν, ἄλλος δὲ κόπτει ἀκάνθια καὶ πλέκει στέφανον ἐν εἰδῇ διαδήματος, καὶ ἕτερος προσφέρει κάλαμον ἀντὶ σκήπτρου. Καὶ ἰδοὺ μετεμφεσάντες αὐτὸν γονυπετοῦσιν ἐμπροσθέν αὐτοῦ καὶ σαρκαστικῶς ἀνυπερέχουσιν. «Χαίρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων». Ἐκείνους ἀκούει κατὰ τὸν ἄλλον λαμβάνουσι τὸν κάλαμον καὶ τύπτουν τὴν κεφαλὴν του. Ἀπέναντι τοῦ ἀρχίου τοῦτου χλευασμοῦ οὐδὲν ἄλλο ἀντιτάσσει τὸ θῆμα ἢ τὴν σιγὴν τοῦτο ἐξερεθίζει τὰ ὄργανα τῆς ἐξουσίας καὶ προβαίνει καὶ πάλιν εἰς ἐμπνευσμὸς καὶ ραπίσματα. Τὴν σιγ-

μὴν ταύτην παραύλαται ὁ Πιλάτος διαβλέπων τὰ διαδραματιζόμενα ἐντὸς τῆς ἀλλῆς ἀπὸ ἐξουσίας τοῦ μεγάρου του, καὶ συγκινηθεὶς, ὡς φαίνεται, σκέπτεται ὅτι ἔρχεται νὰ δειχθῇ εἰς τὸν ὄχλον τὸν κατεδίκον ἐν ταυτῇ καταστάσει, ὅπως δώσῃ αὐτῷ τὴν ζωὴν. Καταβάνει λοιπὸν εἰς τὴν ἀσπίδα, λαμβάνει ἀπὸ τῆς χειρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἐνδοθυμῶν ἐπὶ τὰ μέγιστα ἐμβλήματα τοῦ βασιλείου, καὶ ἀντιδίδωκε παραουάξας αὐτὸν εἰς τὸν ὄχλον, λέγων. «Ἰδοὺ ὁ ἑνδοξέστατος! Ἦτο πρόσκλησις· τίς τοῦτο εἰς τὴν ἐσπλάνχνην τῶν Ἰουδαίων ἦτο ὡς ἐκ ἐλεγεῖν εἰς αὐτοὺς; βλέπετε πῶς ἐρρωτοπαύοντες οἱ στρατιῶταί μου τὸν βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Κρίνατε μύνοι, ἐὰν ὁ ἀναρχὴς οὗτος ἀθῶος εἴη ἕξιος τοῦ τριφυλοῦ τέλους, ὅπως αὐτὸς εἴη. Ἄλλ' οἱ φαρμακοὶ προβόλονται μῆπως ἢ λέλα διαφύγη τῶν χειρῶν των ἐσπλάνχνην νὰ καταπνέωσι πύρροντα τὸν οἶκτον, ὅστις τυχὼν ἤθελε διατρέξῃ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ λαοῦ, καὶ μετ' ἀγρίας φωνῆς ἀνέκραξεν. «Σταύρωσον, Σταύρωσον αὐτόν!» Ἡ θανατικὴ ποινὴ ἀπογράφεται. Ἦδη ἐνδοκίμαδι ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἡ ἀκαρὴ μεταβάλλεται τὸ ὄνομα καὶ τὴν ταπεινῶσιν διαδέχεται ἡ δόξα καὶ τὸ μεγαλεῖον. Πᾶσαν ὥρμην εἶπε ἡ μορφή τοῦ Κρυίου ἐπὶ τοῦ σταυροῦ! Ταυτῇ, ὅπου τὴν ἐφαινόθησιν ποιεῖ ὁ ἐξοχότερος καλλιτέχνης εἶπε ὁ ὡραῖος καὶ ἁλὺς παρὰ πέντα βροτοῦς! Ταυτῇ αἰγλῇ διαχέει ἡ θία ἐκείνη μορφή εἰς τὸ περιέχειν ἀνιήματα ἐξαιρετικῶντα ὅπου ταῦτα παθήματα τῆς ἀνθρωπίνης καὶ τῆς σαρκοῦ σέως. Περιφρῆς ὑπέβλεπε ἡ ἀντιπρόσωπος τῆς θείας δικαιοσύνης ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀδικίας. Εἰς τὴν ἔκστασιν τῆς ταπεινώσεως ἀνταπεκρίθη τὸ ἥθος τῆς δόξης. Κατὰ τὴν ἐκτασίαν καὶ σιγῆς ἐκλείψαντες ἀνεμύνη ὁ ἥλιος, καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Γολγοθᾶ ἠκτινοβολήσας τὰ πύρρα τῆς οὐρανοῦς, ἡ δὲ μορφή τοῦ βασιλέως τῶν Ἰουδαίων ἐν τῇ μέσῳ τοῦ παγκοσμοῦ σκότους περιεβλήθη κάλλος καὶ φῶς ἡθικὸν ἥπλετο. Τίς νὰ ἐλεγεῖν εἰς τοὺς σταυρωτάς του, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, κατ' ἡμῖν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν μεγάρων τῶν βασιλείων τῆς γῆς θὰ ἀκτινοβολήσῃ ὡς αἰγίολον τῆς νύκτος τοῦ σταυρωθέντος Ὑιοῦ τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ὄργανον τοῦ θανάτου του; ὅτι ὁ ἐξ ἐκείνων στέφανος του θὰ φανῇ ἐνδοξότερος τοῦ σιγῶντος εἰς δάφνης τοῦ περιβάλλοντος τὸ μέγαρον τῶν θριαμβούντων νικητῶν; ὅτι οἱ ποιηταί, οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ μουσικοὶ θὰ ἐπιθεύξωσι τὰς ἀριστουργήματα αὐτῶν διὰ τῆς παραουάξεως τοῦ σταυρωμένου θανάτου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; ὅτι τέλος θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, κατ' ἡμῖν αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ του θὰ ἐκπούσῃ μετὰ τὰς μαθητὰς του, ὅπως κηρύξωσιν αὐτὸν ὡς ἀληθινὸν Ἰῶν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου;

Ἄλλ' ὑπερέκειν τῆς γῆς καὶ ἐξωτερικῆς οὐσίας εἰπεῖν ταύτης δόξης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπάρχει ὑψηλότερα τις καὶ ἀφθαρτοτέρα, ἢ δόξα τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ σωτηρίας τοῦ κόσμου. Κατ' ἡμῖν σιγῇ οἱ θεοὶ τῆς ἀγωνίας του ἐνέπαιζον τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ὅτι εἶνε Μεσσίας, ἔχουν τὸ πολύτιμον αἷμα του ὅπως τοὺς ἐξαγοράσῃ. Ἦδη πρὸ δεκαεννέα αἰώνων ἡλευθέρωσεν ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς ἁμαρτίας

μυριάδας μυριάδων ψυχῶν σήμερον ἐπὶ σώξει πανταχοῦ τοῦ χριστιανισμοῦ κόσμον ἀπὸ τοῦ πνευματικοῦ θανάτου, καὶ εἰς τὸ μέλλον θὰ ἐξακολουθῇ τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας μέχρι συντελείας τοῦ αἵωνος.

(Revue de Theologie et Philosophie.)

κατὰ μετάφρασιν

A. MARINOT

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΝ

Ἐργὸν δέ, ἐὰν ὁπωσὶ πάντας ἐλύσω πρὸς ἑαυτόν. (Ἰησοῦς Χριστός.)

A'.

Σὺ βλέπεις ἐπὶ τοῦ σταυροῦ γυμνὸν, καθυμνημένον με στέφανον ἐξ ἀκαθάρτων σε βλέπω ἐστειμένον· βλέπω, ληστής ἐκ δεξιῶν, ληστής ἀριστερᾶ σου, καὶ κάτωθεν ἡ μήτηρ σου καὶ ἡ μηδὲν σου καὶ ὁ πιστός σου μαθητὴς θρηνοῦν· τὸν ἁγνόν οἱ θρόνοι μετὰ τὴν ἀξίαν σου γινώσκονται τὸ θεῖον. Ὅποιον δρᾷμα! τίς σκηνὴ δόξης, οἴκου, φρίκης! Ὑψοῦται εἰς ἱερόμα ἐσχάτης καταδίκης, ὡς Ἰησοῦ! Πλὴν διὰ τί; Οἱ συγκατάδοιοι σου δειρπασάν, ἐλχέσταν, ἐφύονεσαν, καὶ ἦδη ἡλικίως πάσχον· ἐκπύον λαμβάνει ὅτι δίδει. Σὺ δέ, ἁγνὸν ἔχον, σὲ ἡ ἀγάπη μόνη ἐπὶ τοῦ ζύλου τοῦ σταυροῦ ὕψος καὶ προσεγγίνει. Ἄλλ' ἡ ἀγάπη, ἀρετὴ, τυχὼν ἀξία εἶνε πῶς ἐπιβάλλει εἰς αὐτὴν ποινὴ σταυροῦ δόξαι; Ὁ ἥλιος εἰς οὐρανὸν ὕψεται καὶ φωτίζει· καὶ ἐκ τοῦ σταυροῦ ὁ Ἰησοῦς ἀγάπης φῶς σκορπίζει. Ἐσταυρωμένε Ἰησοῦ, ποθὼ ἀγάπης ἴση, ὡς πρὸς με σὲ καὶ ἐμὲ πρὸς τὸ ὅμοιον νὰ κινήσῃ καὶ ν' ἀναπέμψῃ διὰ σὲ ὡδὴν ἁγίας λατρείας, ἡξίαν τῆς ἀγάπης σου καὶ τῆς αὐτοθυσίας.

B'.

Ἐσταυρωμένε Ἰησοῦ, ἐνθ' ὅπου ἐλάλεις, ἐν ῥῆμα ἐξαφάνης δυνάμεις μεγάλης· «Ἄν ὁπωσὶ, ἐξήσας, τοὺς πάντας θὰ ἐλκύσω. Ἐπιτρέψον, παρακαλῶ, μικρὸν νὰ ἐρωτήσω» πόθεν τὸσάυτην δύναμιν λαμβάνεις ὁ σταυρός σου καὶ δι' αὐτοῦ ἐλκύεται ὁ κόσμος ὅλος σου; Τίς εἶσαι σὺ, παρακαλῶ, καὶ τίς ἡ δύναμίς σου καὶ ἔλκιν τόσην συγκεντρώ, Χριστέ, ἡ ὕψιστός σου; Ἀπάντησόν μοι. Ἀλλά, φεῦ! Ζηρὰ τῷ λάρυγγί σου κεκόλληται ἡ γλῶσσά σου, ἐσθέσθῃ ἡ φωνὴ σου! Ἐξήγησας τὸν ὁρισμὸν ταυτὸς ἐρησίν; καὶ ὅπως σὺ προσήνεγκας μετὰ γολῆς πικρίας! Ἐκράνεις ὑπὲρ τὴν γολῆν ἀχαριστίαν τόσην! Ἀγωνιστὴν δὲν ὀνύχαι ἀπάντησιν νὰ δώσῃ. Τὸ αἷμα τοῦ ἐξέφρασε, τὸ ἔμα ἐβόλῃ, ἡ καλλὸν ἐξέλιπεν, ἡ ὥψις ἡλλοιῖθι! Ἐλ οὐρανὸς, τίς οὗτος, ὁ ἀνιερμένον εἶδες μέσον ληστῶν, ὁ πλῆττον οὐνεδαμῶς βολίβας, ὁ σκονιστὴν ἐκλύψαν σκουφάντας νύμφη, ὁ εἶπον ἡ βουλήν ὑπερωχίαν στέρας; Ἐσταυρωμένε Ἰησοῦ, εἰς τῶς ἐρωτήσεις σὺ πᾶσιν νῦν δὲν δύνασαι νὰ δώσῃς ἀπαντήσεις. Σὺ σιωπᾷς, ἀλλὰ φωνὴ βοᾷται γονοῦν· ὁ ἥλιος σθενύμενος ἐν πλῆρει μεσημβρίᾳ, ὁ οὐρανὸς στολὴν νυκτὸς λαμβάνων ἐν ἡμέρᾳ.

Σὺ σιωπᾷς, ἀλλ' ἀντὶ σοῦ βοᾷ τῆς γῆς ἡ σελήνη συσσεισμένη, τρέμουσα, τῶν λίθων ἐρημνύμενον, βοᾷ τὸ καταπέτασμα εἰς δύο ἐσχισμένον. Σὺ ἦδη πάσων σιωπᾷς, ἀλλ' ἀντιπρόσωποι σου λαλοῦσιν οἱ προφῆται σου καὶ οἱ ἀπόστολοι σου, ὁ βίος σου, τὰ ἔργα σου, τ' ἀποτελέσματά των, καὶ μία φέρεται φωνὴ βροντῆς ἀπὸ περάτων ὅως περάτων τοῦ παντός τὸ πᾶν περιγροῦσα, φωνὴ βροντῆς ἀπανταχοῦ τοιαῦτα μαρτυροῦσα: «Ὁ ἥλιος τοῦ σύμπαντος, τὸ ἄβυσσος τῶν ἀνθρώπων, ὁ οἶκος ὁ εὐφρόσυνος, ὁ ἐξ Ἰουδαίων λέων, ὁ πάντων ἀξίεραστος, ἡ μητρικὴ καρδίαν, τὸ χρῆμα τὸ πολύτιμον, ἡ σωτικὴ θυσία, ὁ ἀδελφός, ὁ σύζυγος, ὁ φίλος, ὁ ἐταῖρος, ὁ ἄρκτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ, τὸν καλοῦν ὁ ἔρωτος, ὁ συγκεντρῶν ἐν ἑαυτῷ πᾶν ἀγαθόν, πᾶν κάλλος, ἐκεῖνος ὁ ὑπερέτερος οὐδὲς ὑπάρχει ἄλλος, ὁ ἄνθρωπος τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ ὅλος τῆς γῆς, ἰδοὺ αὐτός, προσάγεται ὡς πρόβατον τηρχῆς». Ἐσταυρωμένε Ἰησοῦ, τοιοῦτον τὸ ἐγὼ σου, καὶ πάσχεις σὺ τοιοῦτος ὢν! Τὰ πάθη προσκυνῶ σου!

Γ'.

Ὑψοῦται ὡς κατεδίκος εἰς ζύλον ἀτιμίας, ὁ ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Πατρὸς, ὁ πλήρης δόξης θεός. Ὑψοῦται μετὰ τῶν ληστῶν, ἀνθρώπων ὡμωτάτων, ὁ βασιλεὺς ὁ ἅγιος τῶν νεφῶν ταχυμάτων. Διὰ στέφανον στέφεται ἐξ ἀκαθάρτων ἁγίων ὁ στέφανος τὸν οὐρανὸν δι' ὅσων καὶ ἡλίων. Τὰς χεῖρας κατακλίνονται δι' ἡλίων σκληροτάτων ὁ πᾶν κόσμος συγκρατῶν σωματικῶν καὶ πνευματικῶν. Κατ' ἀμφοτέρους ἐν ταύτῃ τοὺς πόδας προσελούται ὁ πλάστης τῶν ποδῶν, ἐφ' οὖν ὁ ἄνθρωπος ὀρθοῦται. Ποτίζεται διὰ γολῆς καὶ ὄρους πικροτάτων ὁ γέων τῇ διψώσῃ γῇ τοὺς θρόνους τῶν ὁδῶν. Καὶ διὰ λόγους τὴν πλευρὰν κεντᾷται τελευταῖον ὁ πάλαι πλάσας ἐκ πλευρᾶς τὴν πρώτην τῶν θηλείων. Ἀλλὰ ὁ ἀφιστάμενος τοιαῦτα πῶς τοιοῦτος! Ἄν ἐν ἀνθρώπῳ πενιχρῷ Θεοῦ ὑπάρχει πλοῦτος, ἂν δὲ σοφία καὶ ἰσχύς αὐτῷ προειδέσθῃ, πῶς πάσων εἰς θεοῦ ὁδὸν οὐδὲτερον ἐκφράζει; Ἄν ἡ σοφία δύνῃται προβλέπουσα νὰ φύγῃ τὰ λυπηρά, ἢ ἐν αὐτῇ ἐλέγχεται ὀλίγη. Πῶς δι' αὐτῆς δὲν ἔφυγε τὰς σταυρικὰς πικρίας; Δὲν εἶνε τοῦτο ἐνδείξις τρανῇ δυνάμεως; Ἄν ἐν αὐτῇ ἰσχύς Θεοῦ, δὲν σπεύδει νὰ τὴν δαίξῃ; Δὲν ἐκπνέει ἐκ τοῦ σταυροῦ τοὺς σταυρωτάς νὰ πλῆξῃ; Κινῶν ἀνέμους καὶ βροντῶν καὶ κεραυνὸς τοξεύων καὶ συγκυκίων ὡκεανὸς καὶ στερεὰς σπλεύων

ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρου γῆς τὸν τρέμοντα πῶς δὲν σπείρει ;
καὶ πῶς τὸν κόσμον τρέμουντα ὅπισθι του δὲν σέρει ;
Ἰσχυρομένη Ἰησοῦ, τὰς κεφαλὰς κινούντες
οὕτως ἐλάλουν οἱ ἄνθρωποι οἱ σοὶ χαίροντες αὐτῶν.
Καὶ βλέποντες τὴν δόξαν σου ἐν τῇσ' ἀδοξίαι,
καὶ τὴν ἰσχύ σου βλέποντες ἐν τῇσ' ἀσθενείαι,
ἐπὶ στιγμήν ἐνύμειον τὴν διαβουλιαν σου
ὡς ἀγνοεῖς πάντα καὶ ἐξελειφθέντα.
Μεταβιβάζεις μυστήριον ! Οὐδὲ ἡσθηναι τις
ὅτι ἐν σοὶ δυνάμεις καὶ γνώσεις ἀκρότης
ἐν ἀσθενείαι καὶ τινι μορφῇ φαινομένη.
τῶν ἔργων τὸ ἀνώτατον ἐν τῷ σκυρῷ παραινεί.
Πῶς σοφία καὶ ἰσχύς ἀνέλογον προσέβλεπαι
καὶ ἔργον, ἢ μικρὰ μικρὸν καὶ μέγα ἢ μεγάλῃ
τῇ δ' ὑπερέστη τοῦ Θεοῦ ἰσχύϊ καὶ σοφίᾳ
τὰ ἔργα τὰ θυμαίνοντα προσήκουσι ἰδίᾳ.
Θαυμάσιον τοῦ οὐρανοῦ τὸ εὖρος τῶν ἀπείρων
ἀπείρων τὸ συστήματα, αἱ φλόγαι τῶν πρησθέντων
θαυμάσιαι αἱ ἀδυσσοί, ἢ βίαι τῆς θιέλλης,
ἢ λαμπρότητος τῆς ἀστραπῆς, ὁ διαβρὸς τῆς νεφέλης
θαυμάσιος ὁ συσσεισμός, τὸ πῦρ τῶν χρησιστείων,
αἱ πεδιῶδες θάλλουσιν, τὰ γένη τῶν ἐρμίων.
Τὸ θάυμα καὶ ἐν τῷ μικρῷ ἀτόμῳ θεωρεῖται,
ἀλλ' ἄμα ἐν τῷ συμπαντι εἰς ὅσας ἐκτείνεται.
Ὡς πάντα δὲ τὰ κτίσματα τὰ ὅμοια ἐκίσταν
τὴν παντοφάναν βλέπονται καὶ τὴν ἰσχύ τοῦ Πατρὸς.
'Αλλ' ἂν ὁ Πατὴρ πλάσῃ τι ἥδυναι νὰ πλάσῃ
ἀπάντων ὑπερέκεινον, ὑπερῶν ἐν πᾶσι,
νὰ χρηρήσῃ εἰς αὐτὴν τελειότητα φύσιν,
τὴν ὅσῃ ἔχει δύναμιν καὶ τὴν σοφίαν ἴσην
ἐν εἰλικνὸς τὸ πλάσμα' αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἀτελείας
εἰς ἀκραν τελειότητα βιβλὶον ἀνέυ βίας,
ἀντιπαρατόυσης μόλις τὴν δυνάμειος ἑτέρας
τοιούτου ἔργον ὁ Θεὸς ἂν ἔφαιεν εἰς πέρας,
τὸ ἔργον τοῦτο ἀληθὺς θὰ ἦτο ἡ ἀκρότης
τῶν ἔργων πάντων τοῦ Θεοῦ, τὸ πρῶτον ἐν τοῖς πρώτοις.
'Ἰσχυρομένη Ἰησοῦ, διὰ τοιούτων ἔργων
ἐπὶ τοῦ βύλου κρίμασι τοσαῦτα πύθη πείρων.
Τὸν αὐτὸν σου εἰς μέστιγας, εἰς ὕβριν βασιλευσάντων
τὰς σιχαίνας ἑδωκας, ἀίσχυνται ἱμνησμάτων
τὸ πρόσωπόν σου ἔχοντες, ἀίσχυνται κατὰ δίκην
σοὶ ἐπιβλήθη, θάνατος κακοῦργου, ποῖα φέρεται !
Καὶ ἔπαυες, μακρόθυμος, τοιούτους κτηνώδεις.
ἵνα τὸ ἐξαγνίσαν τῶν ἔργων καταρθώσῃ.
Καὶ ἦντοις, ἀνδείκνυσται διὰ τῶν παθημάτων
ὁ πάντων προσφιλέστατος, τὸ θάυμα τῶν θαυμάτων,
καὶ ὡφθαλμοὶ ἐν τῷ σκυρῷ τοῦ κόσμου προσελπίσας
καὶ ἀνοίξαντες Θεοῦ πολλὰς ἀνδείκνυνται.
'Ἰδὺναι ἰσχύ τοῦ Θεοῦ ἂν ἤθελες νὰ δείξῃς,
νὰ καταβῇ ἐκ τοῦ σκυροῦ τοῦ σκυροῦτος νὰ πλῆξῃς
κινῶν ἀνέμους καὶ βροστῶν καὶ καρυνοῦς τοξόων
καὶ συγκυλῶν ὠκεανούς καὶ στερεὰς σκληρίων
καὶ διανοίγων τοῦ πυρός τοῦς ὑπὸ γῆν κεκοιμημένους
καὶ συναγείρων πέριξ σου ἀγγέλων λαγύνας,
ἡδύνασο εἰς πᾶσαν γῆν τὸν τρέμοντα νὰ ἐνσπείρῃς
καὶ τοὺς ἀνθρώπους τρέμοντας ὅπισθι σου νὰ σέρῃς.
'Αλλ' αὐτοὶς ἂν ἐξήστραπταν ἡ παντοθενὴ ἰσχύς σου,
ἀνταποδοῦναι σφραγιστὴν θὰ ἦσαν ἱκανοὶ σου.
Σὺ δ' ἔμεις δὲν ἠθέλησας ἀντάρτους νὰ εὐργῇς
σὺ ἀγαθότητος μεστός, ἀγάπης ἄκραν πλήρης,
πρόβλεψας ἐκδηλῶν αὐτῇ καὶ μέγρι τῆς θυσίας,
καὶ ὅσους ἔλακας περὶ σὲ τοὺς ἔλακας ἄνευ βίας.
'Αν ἐγένετο ἐλκυσθεὶς ἐκ φύδου ἡπαθὸς σου,
καὶ διὰ τῆς σοφίας σου καὶ τῆς δυνάμεώς σου
ἐνεδύετο ὑπὸ σοῦ, ὦ ! τότε, τότε ἴσως
ἐν τῇ ψυχῇ μου κατὰ σοῦ θὰ ἐγεννηθῶ μῖσος,
καὶ ἔργον ἀποστασίτου προκίρῃσι καὶ γνώμην
ἴσως ποτὲ ἀντίπαλος ἑλθρὸς σου ἡγερθήκη.
'Αλλ' ἤδη, ὅτε μὲ κινεῖ τῆς ἀρετῆς σου ἔρως

καὶ ἡ ἀγάπη σου πρὸς σὲ μὲ ἔχει ἀνέλκυσται,
τὸ σθένος, τὴν σοφίαν σου ἂν ἤδη μὲ ἐνέδωκε,
αὐτόθεν' ἔξ' αὐτοῦ γέννησιν κακῇ θὰ γινῇ χάρις.
Ἢ γινώσκῃ σου πρὸς ἑμὲν σου τὴν χάριν σου θὰ αἰσθῶ
καὶ ἡ ψυχὴ μου πρὸς τὸν Θεόν θὰ χαίρῃ.
'Ἰσχυρομένη Ἰησοῦ, ὁ ἄκραν σκυρὸς σου
ἐγένετο καὶ νίκη σου λοιπὸν καὶ σθένος σου
καὶ τὴν ἀγγέλων σου γὰρ καὶ τοῦ Πατρὸς τοῦ ἑσῆ
καὶ δι' αὐτοῦ τῶν ἰσχυρῶν ἀγαθότητων τὸ πᾶν
καὶ δι' αὐτοῦ ὁ Δις τὸν πᾶν ἡ ἀκρότης ἀνέλκυσται
καὶ δι' αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος εἰς ἀκρότητος ἀνέλκυσται
'Ἰσχυρομένη Ἰησοῦ, τὸν αὐτὸν τὸν αὐτὸν
τοιούτῃ σου ἡ φύσιν, ἡ κίνησις πρὸς τὸν Θεόν !

Α.

'Ἰσχυρομένη Ἰησοῦ, ὁ ἄκραν σκυρὸς σου
τὴν ἀκρότητος δύναμιν σου ἂν ἤδη μὲ ἐνέδωκε,
αὐτόθεν' ἔξ' αὐτοῦ γέννησιν κακῇ θὰ γινῇ χάρις.
'Ἢ γινώσκῃ σου πρὸς ἑμὲν σου τὴν χάριν σου θὰ αἰσθῶ
καὶ ἡ ψυχὴ μου πρὸς τὸν Θεόν θὰ χαίρῃ.
'Ἰσχυρομένη Ἰησοῦ, ὁ ἄκραν σκυρὸς σου
ἐγένετο καὶ νίκη σου λοιπὸν καὶ σθένος σου
καὶ τὴν ἀγγέλων σου γὰρ καὶ τοῦ Πατρὸς τοῦ ἑσῆ
καὶ δι' αὐτοῦ τῶν ἰσχυρῶν ἀγαθότητων τὸ πᾶν
καὶ δι' αὐτοῦ ὁ Δις τὸν πᾶν ἡ ἀκρότης ἀνέλκυσται
καὶ δι' αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος εἰς ἀκρότητος ἀνέλκυσται
'Ἰσχυρομένη Ἰησοῦ, τὸν αὐτὸν τὸν αὐτὸν
τοιούτῃ σου ἡ φύσιν, ἡ κίνησις πρὸς τὸν Θεόν !

Ὡς πάντα δὲ τὰ κτίσματα τὰ ὅμοια ἐκίσταν
τὴν παντοφάναν βλέπονται καὶ τὴν ἰσχύ τοῦ Πατρὸς.
'Αλλ' ἂν ὁ Πατὴρ πλάσῃ τι ἥδυναι νὰ πλάσῃ
ἀπάντων ὑπερέκεινον, ὑπερῶν ἐν πᾶσι,
νὰ χρηρήσῃ εἰς αὐτὴν τελειότητα φύσιν,
τὴν ὅσῃ ἔχει δύναμιν καὶ τὴν σοφίαν ἴσην
ἐν εἰλικνὸς τὸ πλάσμα' αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἀτελείας
εἰς ἀκραν τελειότητα βιβλὶον ἀνέυ βίας,
ἀντιπαρατόυσης μόλις τὴν δυνάμειος ἑτέρας
τοιούτου ἔργον ὁ Θεὸς ἂν ἔφαιεν εἰς πέρας,
τὸ ἔργον τοῦτο ἀληθὺς θὰ ἦτο ἡ ἀκρότης
τῶν ἔργων πάντων τοῦ Θεοῦ, τὸ πρῶτον ἐν τοῖς πρώτοις.
'Ἰσχυρομένη Ἰησοῦ, διὰ τοιούτων ἔργων
ἐπὶ τοῦ βύλου κρίμασι τοσαῦτα πύθη πείρων.
Τὸν αὐτὸν σου εἰς μέστιγας, εἰς ὕβριν βασιλευσάντων
τὰς σιχαίνας ἑδωκας, ἀίσχυνται ἱμνησμάτων
τὸ πρόσωπόν σου ἔχοντες, ἀίσχυνται κατὰ δίκην
σοὶ ἐπιβλήθη, θάνατος κακοῦργου, ποῖα φέρεται !
Καὶ ἔπαυες, μακρόθυμος, τοιούτους κτηνώδεις.
ἵνα τὸ ἐξαγνίσαν τῶν ἔργων καταρθώσῃ.
Καὶ ἦντοις, ἀνδείκνυσται διὰ τῶν παθημάτων
ὁ πάντων προσφιλέστατος, τὸ θάυμα τῶν θαυμάτων,
καὶ ὡφθαλμοὶ ἐν τῷ σκυρῷ τοῦ κόσμου προσελπίσας
καὶ ἀνοίξαντες Θεοῦ πολλὰς ἀνδείκνυνται.
'Ἰδὺναι ἰσχύ τοῦ Θεοῦ ἂν ἤθελες νὰ δείξῃς,
νὰ καταβῇ ἐκ τοῦ σκυροῦ τοῦ σκυροῦτος νὰ πλῆξῃς
κινῶν ἀνέμους καὶ βροστῶν καὶ καρυνοῦς τοξόων
καὶ συγκυλῶν ὠκεανούς καὶ στερεὰς σκληρίων
καὶ διανοίγων τοῦ πυρός τοῦς ὑπὸ γῆν κεκοιμημένους
καὶ συναγείρων πέριξ σου ἀγγέλων λαγύνας,
ἡδύνασο εἰς πᾶσαν γῆν τὸν τρέμοντα νὰ ἐνσπείρῃς
καὶ τοὺς ἀνθρώπους τρέμοντας ὅπισθι σου νὰ σέρῃς.
'Αλλ' αὐτοὶς ἂν ἐξήστραπταν ἡ παντοθενὴ ἰσχύς σου,
ἀνταποδοῦναι σφραγιστὴν θὰ ἦσαν ἱκανοὶ σου.
Σὺ δ' ἔμεις δὲν ἠθέλησας ἀντάρτους νὰ εὐργῇς
σὺ ἀγαθότητος μεστός, ἀγάπης ἄκραν πλήρης,
πρόβλεψας ἐκδηλῶν αὐτῇ καὶ μέγρι τῆς θυσίας,
καὶ ὅσους ἔλακας περὶ σὲ τοὺς ἔλακας ἄνευ βίας.
'Αν ἐγένετο ἐλκυσθεὶς ἐκ φύδου ἡπαθὸς σου,
καὶ διὰ τῆς σοφίας σου καὶ τῆς δυνάμεώς σου
ἐνεδύετο ὑπὸ σοῦ, ὦ ! τότε, τότε ἴσως
ἐν τῇ ψυχῇ μου κατὰ σοῦ θὰ ἐγεννηθῶ μῖσος,
καὶ ἔργον ἀποστασίτου προκίρῃσι καὶ γνώμην
ἴσως ποτὲ ἀντίπαλος ἑλθρὸς σου ἡγερθήκη.
'Αλλ' ἤδη, ὅτε μὲ κινεῖ τῆς ἀρετῆς σου ἔρως

ὡς πᾶσι σου οἱ μύθοι παῖ, αἱ δεισιδαιμονίαι,
αἱ ἀνθρωποθυσίαι σου καὶ αἱ ζωοθυσίαι.
'Ἰκεῖ, ἐπὶ τοῦ Ἰσχυροῦ, προσεβόηται ἡ μὴ
τελείω, ἱερὰ, ἀγνή, ἐνπρόθετος θυσία,
δι' ἧς ὁ δαίμων τῶν δαιμόνων καὶ συμφορῶν νεκροῦται
καὶ ὁ Κριτὴς πρὸς τῶν πτωστῶν τὸ φῶς φιλοῦται.
Τὸ φῶδος φουρδεύεται ὑπὸ τῆς ἀληθείας,
καὶ ἡ σκία ὑποχωρεῖ ὡς πρὸς τῆς οὐσίας,
καὶ σεις οἱ τῶν ψευδῶν θεῶν καὶ τῶν εἰδωλῶν θῦται,
πρὸ τοῦ ἁγίου Ἰησοῦ καὶ σεις ὑποχωρεῖτε.
'Ἰσχυρομένη Ἰησοῦ, ζοῖή μου σὺ, σὺ πῶς μου,
σὺ πρὸς ζοῖήν καὶ φωτισμὸν θυόμενος τοῦ κόσμου,
σὺ ἔπαρκος ἀρχιερεὺς καὶ σὺ τὸ μέγιστον θῆμα,
ἐκπλύνεις μὲ τὸ αἷμά σου τὸ ἱπκατεῖον κρίμα,
καὶ ἀδελφούς σου καὶ υἱούς Θεοῦ ἀναδεικνύεις
ἐκείνους ὅσους ὡφθαλμοὶ πρὸς ἐαυτὸν ἐλκύεις.
'Ο ἄνθρωπος μετὰ πάντος τοῦ ὄγκου του ἐν γένει,
σκιώδης ἔργων δύναμιν, τί εἶνε ; τί σημαίνει ;
'Ἢ γῆ αὐτῇ, ἐφ' ἧς οἰκεῖ καὶ πλεῖν ἐν αἰθέρα,
αὐτῇ, ὡδὴν πυριφλεγῶν συμπληρωμένη σφαῖρα,
ἐὰν ἐξαίφνης ἐκρηγῇ, καὶ πᾶσι πᾶσι ἐκσπᾷται,
τὸ γένος του πανκίεθρον προεβίβας ἐκτενέσσει.
'Ον ἀνθρώπον μικρὰ βροτὴ ἀρκεῖ νὰ μηδενίσῃ.
ἂν ἡ κρατοῦσα δύναμις ἐν τῷ παντὶ θελήσῃ.
Πρὸ ἀπολύσεως παντοθενὸς ὑπάρχον ἀσθενῆς τις
δὲν κινδυνεύει ; Τίς αὐτοῦ τῆς ἀσφαλείας αἰσθίει ;
Τίς οἶσται ἐγγύχους ἐπὶ τῆς ἀσφαλείας αἰσθίει ;
Ὅς ἀσθενῆς ἐκτενέσσει ἀκλόνητος ἐμμένων,
καὶ ὅτι, μεταμεληθεὶς ποτε δὲν θὰ τολμήσῃ
νὰ θραύσῃ τὸ ἀνίσχυρον, νὰ τὸ ἐξαφανίσῃ ;
'Ἰσχυρομένη Ἰησοῦ, ἐγγύχους ἐορῶν
παρέχετ' εἰς τὸν ἀσθενῆ τὸ αἷμά σου τὸ βέον,
δι' οὗπερ αἱματόγραμμα συνήλκε ἀσφαλείας
κορυφαίαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τῆς παντοδυναμίας.
Πῶς τῆς δυνάμεως αὐτοῦ κακὴν θὰ κάμῃ γῆρσιν
ὁ τηλικαύτην ἐκδηλῶν ἀγαθότητην φύσιν,
ὁ τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ παραδιδόντος θυσίαν
διὰ τὴν τὴν κτισμάτων του ζωὴν καὶ σωτηρίαν ;
'Ἰσχυρομένη Ἰησοῦ, ἐντέθεν ὁ σκυρὸς σου,
δηλῶν τὸν ἀγαθότητη καὶ σοῦ καὶ τοῦ Πατρὸς σου,
καὶ ἀκατοπτον τῆς ἡθικῆς οὐδὲν σὲ τῆς τελείας,
ἀεὶ ἐλκύει περὶ σὲ τῆς ἀγαθῆς καρδίας,
φιλόσοφοι, ἐκείνη ὁ ζητεῖται πρὸ αἰώνων,
ἰδοὺ τῆς ἀκρας ἡθικῆς τὸ πρόσωπον τὸ μένον.
'Ἰμεις πολλὰς τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν νοούμεν
καὶ ἀλήθως διδόντες καὶ ἀπλῶς βιοῦμεν,
ἀλλ' ὅτε ἀνδραίνοντες τὰς ἡθικὰς βαρβαρίας,
ἐθρίσκωμεν προσκίμματα, ἐσθίατα, παγίδας,
πολλὰς κατὰκρίνομεν μετὰ κραυγῶν καὶ κρότων
πτόματα, αἶμα, ἄξιν θαυμάτων ἢ γελῶτων.
Καὶ αὕτη εἶνε μέγιστη ἐσχάτη αἰατοῦ πλάνη,
ὅταν τὴν πᾶσιν ἔργων ἐπίπτων ἐκλαμβάνῃ,
ἢ ὅταν, πεπτοκίως αὐτῆς, καλὴν κρημνίζομένης
ἐτέρας ἐκ τῆς πτώσεως αὐτῶν ἀνορθωμένους.
'Ἰσχυρομένη Ἰησοῦ, σὺ δ' ἔμεις, δούς τὸν νόμον
τῆς ἀκροατῆς ἀρετῆς, τῆς ἀρετῆς ὁ γινώσκων,
τῆς ἡθικῆς τὴν κλίμακα διαδοχῶν ἀπώτατος,
τὸν νόμον σου ἐτήρησας ἀνελλιπῶς σὺ πρῶτος,
καὶ δι' οὗπερ τοῦ νόμου σου τὸν πρόσκρημά σου θέεις
καὶ πάντας οὕτως ὡφθαλμοὶ εἰς σεαυτὸν ἐλκύεις.
'Πολλὰς παρὰ τοῖς πολλοῖς ἡ ἄκρα γρητεία,
νομιζομένη ἀρετῇ, λαμβάνει ἀριστεῖαν,
ὁ δ' ἀληθὺς ἀνέρετος ἀγρότης θεωρεῖται,
μυαίνεται, ἀνιμίζεται, διώκεται, ἀνιμίζεται.
Καὶ μέγιστος ἐνίστα, ὡς ἔθαλε φίλος,
ἔφει ἀρχαῖστοι, αὐτοὶ τὸν πληττοῦσαι καιρίως.
Ὡς τὴν τοιαύτην τῆς ψυχῆς δυνάμειον πικρίαν
τὸ πάθη σου εἰρήσκει τις φιλῶν παρηγορίαν,
ἐσχυρομένη Ἰησοῦ. Καὶ, μόνος ὁ σκυρὸς σου

εἰς τὴν τοιαύτην κάμινον ἐμπνέει πνεῦμα δρόσου.
Αὐτός, ὡς καλὸς τις φακός, αὐτὸς τῶν ἀρετῶν σου
ἀκτῖνα πᾶσαν συγκεκτοῦν, αὐτὸς τῶν ὡπαδῶν σου
ἀκτινωθεὶς τὰς ψυχὰς, ἀγάπης πῦρ ἐμβάλλων.
Καὶ τίνα ἢ ἀγαπήσῃ τις βελτίονά σου ἄλλον ;
Δὲν ἀπαιτεῖ ὁ ἄνθρωπος τὸ δαῖμα ἢ τὸ δαῖμα
ἐντὸς αὐτοῦ ὑπάρχει τις χρεὶν ἀπείρην πείνη,
καὶ αὕτη ἔρως λέγεται, καὶ εἶνε ἔρως Θεός
ζοῆς, σοφίας, γνώσεως, καὶ ἀλλοῦ καὶ ἰσχύος,
ὡς πρὸς πᾶσι, ἀλλὰ ἀλήκτων, αἰώνων,
καὶ θέλει ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἀνέλκυσιν νομήν,
ἵνα, ἐλθούσα μετ' αὐτοῦ εἰς συζυγίαν σῃςται,
πληρώσῃ τὸ κενὸν αὐτῆς, τὰς θείας τῆς ἐφίσεως.
'Ἰσχυρομένη Ἰησοῦ, σὺ εἶσαι ὁ τοιοῦτος
τῶν ἐρασιμῶν ἀρετῶν ἐν σοὶ ὁ μέγας πλούτος,
καὶ διὰ σοῦ πᾶς ἔρως μου πνευματικῆς πληροῦται
πρὸς σὲ λοιπὸν ἢ νόμφη σου ψυχῇ μου φιλοῦται.
Σὺ μὲ γνωρίζεις, πρὶν ἐγὼ τὸ κάλλος σου γνωρίσω
σὺ ἄκρος μὲ ἡγάπησας πρὶν νὰ σε ἡγάπησω
σὺ δι' ἐμὲ ἀπέθανες, πρὶν νὰ ἀποφασίσω
κ' ἐγὼ ὑπὲρ τῆς δόξης σου τὰ πάντα νὰ ποιήσω,
τὸ μέτρον τῆς ἀγάπης σου χοῖρος ποτε νὰ φύσῃ.
'Γνωρίζεις πᾶν μου αἰσθημα, πρὶν ἐπὶ τὸ ἐκφράσω
ὥστε πατὴρ καὶ μήτηρ μου καὶ ἀδελφὸς καὶ φίλος
ἂν μὲ παρεγγήσωσιν, ἀλλ' ἔχει σὺ προδῆλως
ἂν μὲ γνωρίζῃς ὅτι ἀπ' αὐτῶν ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος,
εἰς κοινωνίαν μετὰ σοῦ εἶμι ἀδυστάτως.
Ὡς βρωσὶν μου τὸ σῶμά σου, τὸ αἷμά σου εἰς πόσιν,
εἰς φωτισμὸν μου γοργήγεις τοῦ πνεύματός σου δόσιν
καὶ πνεῦμα αὐτοῦ γίνωμαι ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου
κ' ἐκ τῶν ἐστέων σου ἡστέων καὶ σάρξ ἐκ τῆς σαρκὸς σου.
Λοιπὸν τίς μήτηρ, τίς πατήρ, τίς ἀδελφός, τίς φίλος,
τί ἄλλο προσφιλέστερον ; Ὅθεν πρὸ σοῦ προδῆλως.
Σὺ ὑπὲρ πάντων σεαυτὸν, Θεοῦ ἄρνιον, θύεις,
καὶ μόνος εἶσαι ἄξιος τοὺς πάντας νὰ ἐλκύῃς.

Κ. ΔΙΑΛΕΙΞΜΑΣ.

Η ΠΡΟΝΟΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΥΣΙΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΤΗΣ Α'.

Λέγουσιν ὅτι τῆς φύσεως οἱ νόμοι εἶνε στα-
θεροί, ἀμετάτρεπτοι, ἄνευ ἐξαίρεσεων, ἄνευ μετα-
βολῶν, ὅμως τὸ ἀμετάβλητον τοῦτο τροποποιεῖ-
ται ἐνίοτε, ὁπότεν λόγοι ἰσχυροὶ τὸ ἀπαιτῶσιν.
ἀπόδειξις ὅτι ἡ φύσις ὑπὸκειται εἰς λογικὴν
τινα ἐνέργειαν καὶ δὲν εἶνε τυφλὸν ἀποτελεσμα-
τόχης, καθὼς δοξάζουσιν οἱ ὀλοφρονούντες. Ἰνω-
στὸν τοῖς πᾶσι τυγχάνει ὅτι τὰ σώματα διὰ μὲν
τῆς θερμότητος διαστέλλονται, διὰ δὲ τοῦ φύ-
χους συστέλλονται. Τὸν νόμον τοῦτον ἀκολου-
θοῦν καὶ τὸ ὕδωρ ἐν μὲν θερμοκρασίᾳ μείζονι
κατέχει μείζονα ὄγκον, καθόσον δὲ ψύχεται
συμπυκνῶται καὶ καταλαμβάνει ὄγκον μικρότε-
ρον. Φαντάσθητε ὅμως τί θὰ συνέβαινε, ἐὰν ὁ
νόμος οὗτος ἐνταῦθα δὲν εἶχε μίαν ἐξαιρέσιν.
'Υποθέσατε ὅτι ἐφ' ὅσον προβαίνει ἡ ψύξις τοῦ
ὕδατος αὐξάνει καὶ ἡ συστολὴ αὐτοῦ. Οἱ πάγοι,
οἱ κτινὲς θὰ ἐσχηματίζοντο τὸν χειμῶνα, ὡς προ-
κίοντα ψύξεως τοῦ ὕδατος, ἄρα μᾶλλον πεπυκνω-
μένοι καὶ εἰδικῶς βαρύτεροι αὐτοῦ, θὰ κατεδυθί-
ζοντο εἰς τὸν πυθμένα τῶν λιμνῶν, ποταμῶν
καὶ θαλάσσης κατὰ σιγὰς, ἢ παρουσιαζομένη
νέα ἐπιφάνεια θὰ ἐπὶ γινυτο καὶ αὐτῇ, καὶ ὅα
ἐξηκολούθει ἡ ἐνέργεια αὕτη βαθμυδὸν μεταβάλλ-

λουσα παντελώς εις πύγον τὰ ὕδατα τῶν κατεφυγμένων καὶ εὐκράτων ζωνῶν, θὰ ἐξηλείφετο δὲ πᾶν ἔχνος ζωῆς ἐκ τῶν μερῶν τούτων. Ἦν πράττει λοιπὸν ἡ Πρόνοια; Ποιεῖται μίαν ἐξαίρεσιν. Τὸ ὕδωρ συμπτυκνόμενον διὰ τῆς φύσεως μέχρι τῶν 4^{ης} τοῦ ἑκατοναδάρτου ἀρχεται κατωτέρω νὰ διαστέλληται πάλιν οὕτως, ὥστε ὁ σχηματιζόμενος πάγος κατέχει μέλωνα ὅγκον ἴσης ποσότητος ὕδατος καὶ καθίσταται εἰδικῶς ἐλαφρότερος αὐτοῦ. Ἐπιπλεῖ ἐπομένως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας καὶ διαφυλάττει τὰ ὑποκείμενα στρώματα ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ἐπιρροίας. Ἀνωθεν δύνανται νὰ περιπατήσιν ἄνθρωποι ἢ νὰ διέρχωνται ἄμαζαι, κάτωθεν δὲ νὰ πλήττῃ διὰ τῆς οὐρᾶς τοῦ τοῦ ὕδωρ ἀμέριμος ὁ ἔχθος. Θὰ μὲς εἴπωσιν ἄρα ὅτι τοῦτο εἶνε τυχαῖον τι γεγονός; Β'.

Ἐκαθήμην ποτὲ μεθ' ἐνὸς φίλου μου ἐπὶ ἀμύδους τῆς πατρίδος μου παραλίας. Ἐν μέλις μέτρον μακρὰν ἐξέτεινεν ἡ θάλασσα τοὺς πλοῦς μους τῆς ἀσθενῶς πωρ φλοισβοῦσα, ἐν ᾗ ἡ αὐρὰ προσπνέουσα καὶ ἐπιφύουσα τὰ γυμνὰ μέτωπά μας παρείχεν ἡδύτατον αἶσθημα. Ὑπετονθορίζομεν ἀμφοτέρω ἀσμάτιν τι πρὸς τοῦ Ἥλιου τὴν Δύσιν, συγχρόνως δὲ ἀνυψοῦμεν διὰ τῶν δύο δακτύλων ἄμμον, τὴν ὁποῖαν ἀφίνομεν πάλιν νὰ καταπίπτῃ βαλμηδὼν ἐν εἶδει βροχῆς. Ὁ φίλος μου παρετήρησεν ὅτι ἐπὶ τῶν δακτύλων τοῦ προσεκολλήθησαν χρυσὰ τινὰ ψήγματα. Ἰδοὺ, μοι εἶπεν, ὁλόκληρον μεταλλεῖον χρυσοῦν! τί ἀρά γε νὰ ἦνε τὰ τεμάχια ταῦτα;—Ἐγὼ ἔλασα ἰλίγον ἐπὶ τῇ ἀπλότητι τοῦ καὶ ἀπεκρίθην. Ἦν ὅντι αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι εἶνε ὡς δύο ὀφθαλμοὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον· ἀνευ αὐτῶν σκότος καὶ ἀμάθεια θὰ ἐπεκράτει, πολιτισμὸς δὲ καὶ πρόοδος θὰ ἦσαν πράγματα ἀγνωστα ἐντελῶς. Ὁφείλει λοιπὸν ἐν πρώτοις νὰ μάθῃς ὅτι ἡ καμπύλη αὐτῆς ἄμμος, ἐπὶ τῆς ὁποίας καθήμεθα, δὲν ὑπάρχειν ἐνταῦθα ἀνέκταθεν. Ἀπετέλει μέρος πετρώματος συμπαγὸς χαλαζιακοῦ κειμένου ἐπὶ τῶν ἀπέναντι ὁρέων, τὰ ὁποῖα βλέπεις ἐντεθεν ἀπὸ μικρᾶς ἀποστάσεως. Σὺν τῇ παρελεύσει αἰώνων πολλῶν τὸ πέτρωμα τοῦτο συνεποτίσθη ὑπὸ ὕδατος, ἀπεσαθρήθη, διελύθη εἰς τεμάχια διαλυθέντα καὶ ταῦτα κατόπιν καὶ μεταβληθέντα εἰς κοκκία μικρότατα, ἅτινα ἐξέδρασαν ἡ θάλασσα ἐπὶ τῆς ἀκτῆς. Βλέπεις τὸν κωνοειδῆ ἐκεῖνον λόφον εἰς τὸ ἄκρον ἐκεῖ; Τὸ ὕλικόν του συνίσταται ἐκ χλωριτικῶν καὶ μαρμαρυγικῶν σχιστολίθων. Καὶ τῶν μὲν χλωριτικῶν λείψανα εἶνε τὰ πράσινα ταῦτα κοκκία, τοῦ δὲ μαρμαρυγίου, ὅστις ἔχει ποικίλα χρώματα τὰ μέλαινα ταῦτα χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ. Ἰδοὺ ἡ καταγωγή τοῦ χρυσοῦ σου. Εἶνε ἀνθρώποις, ὡς βλέπεις, ὁ θησαυρὸς.

Ἐγχει δίκαιον, μοι ἀπήντησεν· ἀλλ' ἐπειδὴ μοι ἔκαμες μίαν διδασκαλίαν, ἔκουσιν καὶ παρ' ἐμοῦ μίαν ἄλλην. Σέξαι σ' φυσικοῖ, καίτοι καυχά-

σθαι ὅτι ἐξαντλεῖτε σχεδὸν τὰ ζητήματα, τῶν ὁποίων ἀπτεσθε, πράγματι ὅμως μόνον κατ' ἐπιπολὴν ἐξετάζετε αὐτά. Σὲ ἡρώτησα μίαν ἡμέραν: Τί ἐστὶ θάλασσα; Ὑδὼρ, μοι ἀπεκρίθης, περιέχον ἐν διαλύσει χλωριόχον νάτριον, ἄσβεστον, θειον, μαγγάνιον, ἰώδιον κτλ. — Τίποτε ἄλλο; — Τίποτε. — Ἐγὼ καλῶς. Ἀλλ' ἐπύκταν ἡ θάλασσα εἰσδύουσα εἰς τὴν ἑρπᾶν σχηματίζει κοιλίσκους, θρίμους, λιμένας, εἶνε τότε ἰώδιον καὶ μαγγάνιον, εἶνε ἀπλή τῆς ἑρπᾶς διαθροισίς, ἢ τὸ μέρος ἐνθα ἔταξεν ὑπερτίτη δύναμις ὅπως καταφεύγωσιν αἱ πλέουσαι ἀνθρώπιναι κατοικίαι, αἱ ἀμεσοὶ αἰτίαι τῆς συγκοινωνίας καὶ τῆς προσόδου, καὶ ὅπως γονιμοποιῶνται τὰ σπέρματα τῶν ὀσφιδίων ζῴων ἀπεπρημένα ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν βευμάτων; Ὅπόταν τὰ κύματα πίπτωσι μετὰ λύσεως κατὰ βρόχου ἀγερῶν ὀρθοῦμεν καὶ βαλμηδὼν ὑποσκάπτωσιν αὐτὸν μέχρις οὗ τὸν κατακρημνίσωσι καὶ τὸν καταπίωσιν, εἶνε τότε θείον καὶ νάτριον, ἢ τὸ σήμαλον τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῆς δραστηριότητος καταβαλλούσης ἀείποτε καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἐπιτοδίων; Ὅπόταν κίσμος ὁλόκληρος διαίῃ ἐν τοῖς σπλῆγγας αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὑπερμεγέθους φαλαγγίης καὶ τοῦ τρομεροῦ καρχαρίου μέχρι τῶν μικροσκοπικῶν τρηματεφύρων, φλορὰ δὲ καὶ γένεσις ἀδιέλπιτος καὶ ἐκλόστην ἐπιτελεῖται ἐν αὐτῇ, εἶνε τότε ὕδωρ ἀπλοῦν ἢ ἡ ἐν μικρογραφίᾳ εἰκὼν τοῦ Παντοδυνάμου, ἐν ᾗ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ἐξ οὗ ἀρχόμεθα καὶ εἰς ὃν καταλήγομεν; Ὅταν μωκάται ὁ πόντος καὶ περιστέφηται ἀπὸ ἀφρίσσουσαν κόμην, ὅταν ἡ Σελήνη ἐπαργυρῇ τὸ κύμα καὶ ἡδὺς προσπνέῃ ἐπ' αὐτοῦ ὁ Ζέφυρος, ὅταν ἀκάντιον μὲ ἐξωγκνημένα ἱστία διασχίζῃ αὐτὸ ἢ ὁ δι' αἰθροῦ ἐλαυνόμενος κολοσσός, εἶνε πλέον στοιχείων ἀπλοῦν σύμφορμα τότε ἡ ἀρμονικὰ καὶ ἐνθεα φαινόμενα ἀνυψοῦντα τὸ πνεῦμα καὶ προσπελίζοντα αὐτὸ πρὸς τὸ θεῖον;

Οἱ λόγοι τοῦ φίλου μου ὑπῆρξαν ὡς ἀναγερθεῖσα ἀύλα. Κόσμος ἕτερος ἠνέθη πρὸς τὸν ὀφθαλμὸν μου. Ἐκ τῶν ὑποθῶν ἡμῶν καλαμῶνων γλυκὺς ψήθυρος ἀφικνεῖτο εἰς τὰς ἀκοάς μας συγχρόμενος μετὰ τοῦ ἡρέμου τῆς θαλάσσης φλοισβοῦ. Σκότος εἶχεν ἦδη διαχυθῇ ἀνὰ τοὺς αἰθέρας καὶ μὲν διεκρίνοντο αἱ γραμμὰι τῶν ὁρέων χωριζόμεναι ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαιρᾶς. Τῶν ὁδῶν τὸ τέρμα συνεχέτο μετὰ τοῦ ἀπείρου, κατὰ δὲ τὸ μεταίχιμον βύλλαια πορφυρὰ γῆραις ἐσχχμάτιζεν εἶδος ἐπιμύχους φλογόμενης λήνης μετ' ἀκανόνιστων ἀκτῶν. Τὸ πᾶν εἶχε σιγήσῃ καὶ αὐτὴ ἡ αὐρὰ συνέπτυξε τὰς πτέρυγας τῆς. Οἱ ἀστέρες ἀνέπτοντο ἐν τῇ στερεότητι καὶ αἱ ἀκτίνες αὐτῶν ἀπεστέλλοντο ὡς ἀκτίνες φωτὸς ἐν τῇ ψυχῇ μου. Ἐμείνα καταροητευμένοι. Ὁ θεὸς δάκτυλος διεφάνετο πανταχοῦ. Ἦν τῇ σκότει καὶ τῇ μωρόσει ἐκεῖνη, τὸ πᾶν ἐφάνετο ἐμφυγόμενον καὶ ἐξαγγέλλον τὸ θεῖον τῇ πρὸ-

νοίαν. Μὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν μετενόησα, διότι ἐξηλθον τοῦ ὀλικοῦ ὁρίζοντος.

N. Γαλανός

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΔΕΙΞΕΙΣ ΕΥΤΥΧΕΙ ΜΗΜΗΤΑΙ

Εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐλευθέρους ἀποδιδέπουσιν οἱ ἀπουδῆποτε ἑμογενεῖς μετὰ πόθου καὶ ἀγάπης καὶ τὰ διαθήματα ἡμῶν εἶνε ἔτοιμοι νὰ ἀκολουθήσωσι. Πόσοι αἱ ἐντεθεν ὑποχρεώσεις καὶ αἱ εὐθύναι ἡμῶν! Πόσα ἰδίως προστάθεια πρὸς ἀνθρώπων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων ἀδύνατον νὰ μὴ ἐπιδρᾷ εὐεργετικῶτα καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐλληνικῶν ἐκκλησιῶν. Χθὲς ἐτι ἰδρῶθη ἐνταῦθα ὁ ἱερατικὸς Σύνδεσμος ὑπὸ τοῦ σεβασμιωτάτου ἡμῶν μητροπολίτου, καὶ ἰδοὺ σήμερον ἔχομεν νὰ ἀναγγελλόμεν μετὰ χαρᾶς πολλῆς τὴν ἰδρῶσιν ὁμοῦ τοιοῦτου καὶ ἐν Καλύμνῃ. Περὶ τούτου δημοσιεύομεν κατωτέρω τὴν ἐπιστολὴν τοῦ πρῶτον διευθυντοῦ τῆς «Ἀναπλάσεως» κ. Μ. Γαλανοῦ, ὁ δὲ «Ἀνατολικὸς Ἀσθὴρ» Κων/πόλεως δημοσιεῖ τὴν ὡραιότατην, ὡς εἶνε πάντα τὰ ἔργα του, περὶ ὀρησκείας καὶ κλήρου πραγματείας του, ἣν ἐπὶ τῇ ἰδρῶσει τοῦ ἐν Καλύμνῃ ἱερατικοῦ συλλόγου συνέταξε καὶ ἀπήγγειλε.

Φίλτατε Διευθυντὰ τῆς «Ἀναπλάσεως»,
Τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδόξιας, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν διοικητικῶν καὶ κοινωνικῶν ἡμῶν ἀρχῶν, τῶν ἱερέων τῆς νήσου μας καὶ κληθόντων ἄλλων πολλοῦ, ἐγένετο παρ' ἡμῶν ἡ ἰδρῶσις τοῦ Συλλόγου ἐπικληθέντος «ἱερατικοῦ» πρωτοστατοῦντος τοῦ Σ. ἡμῶν μητροπολίτου Κ. Χρυσάνθου, εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ὁποῦ ὁφείλεται καὶ ἡ σύλληψις καὶ ἡ πραγματοποίησις τῆς ἰδέας. Σκοπὸς τοῦ «ἱερατικοῦ Συλλόγου» κύριος εἶνε ἡ βαθμιαία ἀνόρθωσις καὶ ἀναμόρφωσις τοῦ ἑγχωρίου κλήρου διὰ καταλήλων ὀρησκειακῶν διδασμάτων ἐν ὁρισμέναις ἡμέραις καὶ διὰ τῆς τακτικῆς φοιτήσεως τῶν μελῶν αὐτοῦ ἐν τῇ αἰθούρῃ τοῦ Συλλόγου, κειμένη ἐν λαμπρᾷ ἀρχαίᾳ παρὰ τὴν πόλιν τοποθεσίᾳ, ἥτις θὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς συνεστυπῆριον τῶν ἱερέων καὶ ἀναγνωστηρίον προσέτι δὲ ὁ διὰ μηνιαίων συνδρομῶν καὶ ἄλλων χρηματικῶν προσφορῶν σχηματισμὸς κεφαλαίου, δι' ὃν ὁ Σύλλογος θὰ ἐπέρχεται ἀρωγὸς εἰς ἱερεῖς πενομένους καὶ πύσχοντας ὑπὸ γῆρατος καὶ εἰς τὰς ἀπορφανισομένας οἰκογενεῖας τῶν, ἢ θ' ἀγοράξῃ βιβλία διὰ μαθητὰς ἀπόρους καὶ θ' ἀποστείλῃ διαπαικυσ αὐτοῦ μαθητὰς εἰς ἱερατικὰς Σχολὰς, προτιμωμένων τῶν παίδων τῶν ἱερέων, μετὰ τὴν ὑποχρέωσιν, ἀφοῦ ἐκπαιδευθῶσι καὶ περὶ βληθῶσι τὸ ἱερατικὸν σχῆμα, νὰ παραμένωσιν ἐτι τινὰ τοῦλάχιστον ἐν Καλύμνῃ.

Μετὰ τὴν γενομένην ἐπὶ τῇ ἰδρῶσει τοῦ Συλλόγου ἱεροτελεστείαν, ὁ πανιερώτατος ἡμῶν μητροπολίτης ἀπήγγειλε πραγματικῶτα λόγον, δι' οὗ ἀνέπτυξε τὸν σκοπὸν τῆς ἰδρῶσεως αὐτοῦ, ἐλάλησε δὲ λόγους συνετοὺς περὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς ὀρησκείας καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ κλήρου. Ἐν τέλει δὲ, τῆς αὐτοῦ πανιερότητος εὐδοκησάσης νὰ μοι ἀναθέσῃ τὴν σύνταξιν καὶ ἀπαγγελίαν λόγου συμφώνου πρὸς τὸ τελούμενον ἔργον, ἀπήγγειλε ἐν τῷ μέτρῳ τῶν ἀσθενῶν μου δυνάμεων τὴν ἣν συνεποστέλλω ὑμῖν πραγματείαν περὶ ὀρησκείας καὶ κλήρου.

M. I. Γαλανός

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἦν τῇ μητροπολιτικῇ νῦν τῶν Πατρῶν γίνεται ἀπόπειρα πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς τετραφώνου μουσικῆς. Ἦν τῶν ἐν Βιέννῃ νέων ἐξ ἀντιπαθείας πρὸς τοὺς Σημίτας ἀποκλινόντων τὸν βουδισμόν. Ἐπὶ τῇ ἀποκαλύψει τῆς ἡ ἀρμόδια ἀρχὴ προέβη εἰς ἀνακρίσεις καὶ αἱ πανεπιστημιακαὶ ἀρχαὶ προσπαθοῦσι νὰ περιορίσωσι τὸ κακόν. Ἰδοὺ τί εἶπεν ἀνακρινόμενος ὁ ἀρχηγὸς τῶν βουδιστῶν: «Ὁ χριστιανισμὸς εἶνε ἀρχῆς σημιτικῆς ὡς γεννηθεὶς μετὰ τῆς Ἑβραϊκῆς φυλῆς, ἐνθ' ὁ βουδισμὸς ἐγεννήθη μετὰ τῶν Ἀριανῶν φύλων, ἐξ ὧν καταγόμεθα πάντες οἱ Ἑυρωπαῖοι, καὶ διὰ τοῦτο ὁ βουδισμὸς πρέπει νὰ ἐπικρατήσῃ μετὰ τῶν ἡμῶν». — Ἐνθ' ἡ 1825 ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ἠρίθη ἐν Αὐστρίᾳ 8 μόνον ἱερεῖς καὶ 4 ἱεροσπουδαστὰς καὶ ἀνὰ λόγον ἀριθμῶν ὑπαδῶν, τόση δραστηριότης ἀνεπτύχθη ἕκτοτε ὑπὸ τοῦ δυτικοῦ κλήρου, ὥστε κατὰ τὸ 1888 τὸ ἱερατικὸν ἐν Αὐστρίᾳ ἠρίθη 1 καρδινάλιον, 3 ἀρχιεπισκόπους, 28 επισκόπους, 770 περίπου ἱερεῖς καὶ ἀνέλογον ἀριθμὸν ὑπαδῶν. — Ὁ πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων διεβίβασεν εἰς τὴν Πύλιν ὑπόμνημα ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν επισκόπων, δι' οὗ ζητεῖται ἡ ἄμεσος ἀπόδοσις τῶν προνομίων τῆς ἐκκλησίας καὶ αἱ ὑποσχεθεῖσαι μεταρρυθμίσεις ἐν Ἀρμενίᾳ ὑπὸ τῆς Βερλινεῖς συνθήκης. — Ὁ Βιέννορος, ἀρχηγὸς τῶν καθολικῶν βουδιστῶν ἐν Γερμανίᾳ, ἀπῆντησεν εἰς τὴν γερμανικὴν κυβερνήσιν, ζητήσας τὴν ὑποστήριξιν τὸν ἐν τῇ βουλῇ, ὅτι ἤθελε παράσχει αὐτῇ ἐπὶ τῷ ὄρει νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς Ἰησοῦτας νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Γερμανίαν, καὶ νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ἡ διεύθυνσις τῶν σχολείων. — Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἐζήτησε καὶ τὴν συνδρομὴν τοῦ πάπα εἰς τὴν διακανόνισιν τοῦ κοινωνικοῦ ζητήματος, ὁ δὲ πάπας ἀπήντησεν ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο δύνανται νὰ λυθῇ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν περὶ τῆς ἀναπαύσεως τῆς Κυριακῆς καὶ τῆς ὀρησκειακῆς διδασκαλίας. — Ἦν δὲ βραχὴ ἔγγραφο τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου, δι' ὃν ἀποδέχεται τὴν παραίτησιν τοῦ Βίσμαρκ, τετράκις ἀναφέρει οὗτος τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἰδοὺ αἱ φράσεις του: «Ὁ Θεὸς εὐλογεῖ ὑμᾶς, ἀγαπητέ μοι πρίγκιψ καὶ χορηγεῖ ὑμῖν πολλὰ ἔτη βίου ἀλύτου καὶ λαμπροσύνης ὑπὸ τῆς συνευδότητος τοῦ πιστοῦ ἐκκλησιολογικοῦ καὶ κληρικοῦ». Μετὰ ὀδυρκοῦς περινοίας καὶ σιδηρᾶς εὐσταθείας παρέστης τῷ ἐν Κυρίῳ ἀναπαυομένῳ πάπῳ μου. «Συνεργήσατε νὰ παρασκευασθῶσιν αἱ ἐδοί, δι' ὧν τῇ ἀντιλήψει τοῦ Ὑψίστου ὁ στρατός ἀπὸ νίκης εἰς νίκην ὁδοιπόρη».

